

ROČNÍK XV • ČÍSLO 4

23. března 2021

TĚŠÍNSKÉ LISTY

INFORMAČNÍ MĚSÍČNÍK
MĚSTA ČESKÝ TĚŠÍN

**PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ
VELIKONOČNÍCH
SVÁTKŮ A KRÁSNÉ
JARNÍ DNY V KRUHU
SVÝCH NEJBLIŽŠÍCH**

**Po stopách
těšínské tramvaje**
Strana 3

**Český Těšín
a jeho proměny**
Strana 6

**Děti
a pandemie**
Strana 10

**Knihovna
včera a dnes**
Strana 26

**KULTURNÍ
PŘÍLOHA**

ČESKÝ TĚŠÍN
www.tesin.cz

„Projekty ze šuplíku“ - vy vybíráte, my realizujeme

Projekty ze šuplíku jsou společnou anketou občanů města Český Těšín, kdy si sami rozhodnou o části rozpočtu. V rámci projektu vám představíme čtyři návrhy a občané si prostřednictvím ankety vyberou jeden z nich, který bude realizován ještě v tomto roce. „**Vybírat ten svůj projekt můžou všichni obyvatelé města, kteří dovršili poslední den ankety 15 let. Chceme, aby všichni občané, kteří mají v našem městě domov, mohli podpořit to, co je oslovilo a o čem jsou přesvědčeni, že jim život v Českém Těšíně zpříjemní. Vzhledem k tomu, že jsou projekty připraveny, může dojít v případě, že nám bude osud příznivě nakloněn a mám na mysli především klimatické podmínky, k jejich realizaci ještě v průběhu tohoto roku**“ řekla starostka Gabriela Hřebačková. Za obyvatele je považována osoba, která na území města bydlí, i když tady nemá místo trvalého pobytu. Hlasování bude probíhat prostřednictvím mobilního rozhlasu nebo hlasovacích lístků, které budete moci odevzdat na podatelně Městského úřadu. Podrobné informace najdete na webových stránkách města www.projektyzesupliku.cz.

1. Herní prvky u Centrálního hřbitova + pořízení dřevěných stánků

Rádi bychom prostřednictvím tohoto projektu doplnili stávající stav herních prvků o nové, modernější, které rozšíří možnosti zábavy pro nejmenší a zvýší kapacitu hřiště. Druhou částí projektu, jehož cílem je zlepšit volnočasové aktivity občanů města, je zajištění dřevěných stánků. Ty jsou součástí kulturních akcí, které se každoročně konají na náměstí v Českém Těšíně. Momentálně město disponuje devíti stánky. Vzhledem k zvyšujícímu se zájmu prodávajících a také množství návštěvníků akcí, bychom rádi doplnili jejich počet a zvýšili tak komfort občanů při nákupu občerstvení.

2. Adventure golf

Jedná se o golfové hřiště zmenšené do minigolfových drah. Jednotlivé dráhy však nemají překážky jako v minigolfu, ale různé terénní nerovnosti, boule, výškové přechody či vodní pasti jako u klasického golfu. Každá dráha je originálem a neopakuje se v žádném jiném areálu. Výstavba Adventure golfu by byla ve sportovním areálu Frýdecká vhodným doplněním stávajícího dětského hřiště, skate parku a lezecké stěny s možností sportovního společenského využití pro celé rodiny s dětmi.

3. Osvětlení ve sportovním areálu Frýdecká

V současné době je energetická náročnost stávajícího osvětlení fotbalového hřiště velmi vysoká. Svítivost osvětlení je po 10 letech provozu na hraně předepsaných norem intenzity osvětlení hřiště.

Celková rekonstrukce osvětlení zajistí nejen snížení finanční náročnosti na energie, ale v rámci rekonstrukce by byla přidána také světla, která částečně osvětlí běžeckou dráhu a in-line dráhu (v zimních měsících běžeckou stopu) a podstatně tak rozšíří časové možnosti využití areálu.

4. Odstranění části chodníku na ul. Komenského se zřízením parkovacích stání

Cílem projektu je zvýšit počet parkovacích míst v lokalitě u Polikliniky a to na ulici Komenského od křížení s ulicí Tyršovou. V současné době je na místě parkování s podélným stáním pro deset aut. Při rekonstrukci úseku by došlo k odstranění chodníku a úpravě parkovací plochy na kolmé stání, což by znamenalo zvýšení kapacity na 23 aut.

(red)

Foto: Archiv města Český Těšín

Vaši volbu označte křížkem ve vyznačeném poli. Hlasovat můžete od 1. do 15. dubna odevzdáním ústřížku na podatelně MěÚ Český Těšín. Jeden vylosovaný účastník ankety obdrží 5 vstupů pro 2 osoby na Těšínské koupaliště.

☐	Herní prvky u Centrálního hřbitova + pořízení dřevěných stánků	☐	Adventure golf
☐	Osvětlení ve sportovním areálu Frýdecká	☐	Odstranění části chodníku na ul. Komenského se zřízením parkovacích stání

Hlasoval:

Jméno:

Kontakt (email):

Po stopách těšínské tramvaje

V dubnu začne realizace projektu „Po stopách těšínské tramvaje“. Projekt se týká převážně ulice Nádražní v úseku od ulice Střelníční po Hlavní třídu. Rekonstrukce bude probíhat ve dvou etapách, kdy dojde postupně ke zrušení asfaltové cesty podél obytných domů s nebytovými prostory a v celé šíři tak vznikne pěší zóna. Po celé délce bude nahrazena a doplněna stávající zeleň stromy, keři, květinami a travnatou plochou. Stromy, které musely být odstraněny, budou nahrazeny novými. Součástí rekonstrukce bude vybudování nové bezbariérové autobusové zastávky a stojanu na kola. Komunikaci a pěší zónu bude lemovat nové osvětlení. **„První etapa začíná symbolicky v době, kdy před sto lety těšínská tramvaj naposledy projela svou 1793m dlouhou trasu od vlakového nádraží přes řeku Olzu až na křižovatku ulic Wyzšaz Brama a Bielska. Mohlo by se zdát, že tramvajové období bylo jen krátkým momentem bohaté historie, přesto se tramvaj stala jedním ze symbolů vzájemnosti obyvatel měst po obou stranách řeky Olzy. Symbolem, který v dnešní složité době obě města spojuje. Součástí realizace je rovněž rozšíření zelených**

ploch. Vznikne tak příjemný prostor, který bude doplňovat necelá stovka stromů a keřů a téměř 5000 nových rostlin“ přibližuje starostka Gabriela Hřebacková. Projekt je koncipován s ohledem na historický ráz města. Tedy i zelené plochy jsou navrženy tak, aby ulici zůstal původní vzhled a zelené plochy navazovaly na okolní zástavbu. Zelená plocha na ulici Nádražní se tak

rozšíří na 1666 m². **První etapa v úseku mezi ulicemi Hlavní třída a Čapkova bude zahájena dne 6. 4. 2021.** Upozorňujeme, že v průběhu realizace dojde k výraznému omezení přístupu do domů z ulice Nádražní. Z tohoto důvodu doporučujeme využívání zadních vstupů z přilehlých dvorků.

(red) Foto: Archiv města Český Těšín

První výsledky úsekového měření rychlosti na Frýdecké

Od 1. února 2021 se automatizovaně měří rychlost vozidel v úseku dlouhém 520 m. Městská policie, informatiči a skupina úředníků odboru životnostenského a dopravy prochází první etapou ostrého provozu. Za měsíc únor bylo oznámeno celkem 1 527 přestupků. Z toho 18,4 % tvořili cizinci. Struktura cizích vozidel je taková, jakou se dalo předpokládat. Nejvíce vozidel bylo z Polska. Na druhém místě jsou Slováci. Dále Němci, Francouzi, Rakušané aj. V absolutních číslech bylo 236 vozidel s mezinárodním znakem PL.

První výzvy provozovatelům byly odeslány v úterý 2. února 2021. První tři platby byly uhrazeny téhož dne. Právníky osobám se doručuje formou datové zprávy. K datu 28. února 2021 bylo na účet města uhrazeno 752 plateb. Většina bezhotovostně. V příjmech je celkem 556 tis. Kč. Doba splatnosti stanovené částky je 15 dnů ode dne doručení výzvy. Opožděné platby se v souladu se zákonem vrací zpět na účet. Ode dne spáchání skutku běží další lhůta. Pokud není platba uhrazena vůbec nebo je platba uhrazena

pozdě, čeká se 60 dnů. Poté bude správní orgán zasílat příkazy. Výše pokuty bude vyšší. Stejně jako v jiných městech i my zaznamenáváme kritiku nového bezpečnostního opatření. Uvítáme věcné připomínky, rozumíme strachu z neznámého, ale věříme, že prokazatelné pozitivní dopady přesvědčí i zaryté odpůrce. Bezpečnost a ochrana obyvatel je pro nás prioritou.

Ing. Eva Widnicová,
Odbor ŽaD

Cena tepelné energie v roce 2020 byla v Českém Těšíně nejnižší za dlouhé roky

Čtvrtek 18. února byl pro Teplo Těšín a.s. z několika důvodů významným dnem. Prvním a pro všechny zákazníky nejrychleji citelným bylo schválení představenstvem společnosti konečných cen tepelné energie za rok 2020. Ve vyúčtování najdete tedy **částku 508 Kč/GJ bez DPH, resp. 558,80 Kč/GJ s DPH**, jak pro ústřední vytápění, tak pro teplou vodu. Částka s DPH, která samozřejmě odběratelé zajímá vždy víc, **patří přitom mezi nejnižší v celé minulé dekádě**, mírně nižší byla pouze v roce 2011. Příspěvek k tomu dlouhodobě příznivý vývoj cen zemního plynu na světové burze a pomohla neustále vyvíjená snaha společnosti o šetrné hospodaření. Finální cena je příznivá také díky snížení DPH na teplo z 15 % na 10 %. Pro zajímavost i ve zmíněném roce 2011 byla sazba daně z přidané hodnoty stejná, mezitím byla zvýšená na 14 % a následně na 15 %. Za vedení společnosti Teplo Těšín a.s. doufáme, že se cenová i daňová úroveň pro naše zákazníky udrží alespoň na takové, ne-li příznivější úrovni. **Druhou událostí tohoto dne byl podpis dotační žádosti, která byla odeslána Ministerstvu průmyslu a obchodu v rámci**

Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Letos končí výzva zahrnuje možnost získání dotace na úspory energie v systémech centrálního zásobování teplem. Dotační žádost se týká výměny rozvodů tepla z kotlen Ostravská 4, 5 a 6, které v současné době tvoří původní potrubí z období výstavby kotlen, potažmo okolního sídliště. Na celkovou investici ve výši 2,1 mil. Kč **má společnost možnost získat podporu necelých 850 tis. Kč, tj. 40 % způsobilých nákladů.** Kromě úspory energie a nákladů na modernizaci potrubí by výměna měla vést i ke snížení lokálního znečištění, jelikož je **očekáván výsledný pokles emisí CO₂ až o 14,6 t ročně.** Třetím a z dlouhodobého pohledu nejdůležitějším krokem bylo **podepsání smlouvy na výstavbu kogeneračních jednotek ve čtyřech svibických kotelnách.** Jedná se o investici externí firmy vybrané v rámci výběrového řízení. Těto společnosti budou pro realizaci díla pronajaty prostory v kotelnách Svibice 5, 6, 7, 8. V každé kotelně je plánováno umístění jedné kogenerační jednotky s elektrickým výkonem 200 kW a tepelným výkonem 253 kW. **Výro-**

ba každé kogenerační jednotky v příslušné kotelně nahradí cca 40 % tepla vyrobeného v plynových kotlích. Využitím vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla bude dosaženo významných finančních úspor oproti využívání tepla pouze z plynových kotlů. Zmíněné úspory se v dalších obdobích promítnou do cen tepla pro koncové odběratele v celém Českém Těšíně. **„V únorových dnech tak významných pro Teplo Těšín a.s. proběhlo i společné zasedání představenstva společnosti a dozorčí rady. Dozorčí rada oceňuje zejména kroky ke snižování ceny tepla koncovým zákazníkům a snahy o zodpovědný přístup k ochraně životního prostředí zejména snižováním uhlíkové stopy a potažmo budováním kogeneračních jednotek. Ty zároveň umožní využít tepelnou energii při výrobě té elektrické. V neposlední řadě je potřeba ocenit zodpovědný přístup představenstva k efektivnímu fungování společnosti,“** doplnil místostarosta a předseda dozorčí rady Tomáš Pavelek.

Ing. Dariusz Cymerys, MBA, Ing. Petr Gabriel,
Teplo a.s. Český Těšín

Zápisy do 1. tříd povinné školní docházky pro školní rok 2021/2022

Zápisy do 1. tříd povinné školní docházky pro školní rok 2021/2022 se budou konat v období od 6. dubna do 30. dubna 2021, a to podáním žádosti o přijetí dítěte k povinné školní docházce na jednotlivých základních školách, zřízených Městem Český Těšín.

Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud není povolen odklad. Žák plní povinnou školní docházku v základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí

se sídlem ve školském obvodu, v němž má žák místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu žaka, pokud zákonný zástupce nezvolí pro žaka jinou než spádovou školu.

Město Český Těšín stanovilo školské obvody základních škol a příslušné spádové školy na území města Český Těšín „Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2005, ve znění vyhlášek č. 4/2006, č. 2/2010 a 2/2012“:

<http://www.tesin.cz/wp-content/uploads/2012/10/OZV-2-2012-.pdf>

Informace a přesné termíny zápisů do 1. tříd povinné školní docházky budou zveřejněny na webových stránkách příslušné školy.

Základní škola	Adresa	Tiskopisy a informace	Kontakt	e-mail
Základní škola s polským jazykem vyučovacím a Mateřská škola s polským jazykem vyučovacím Český Těšín Havlíčkova 13 okres Karviná, IČO: 48805491	ul. Havlíčkova 213/13 737 01 Český Těšín	www.zsptesin.cz	558 764 061	skola@zsptesin.cz
Základní škola a mateřská škola Český Těšín Hrabina, příspěvková organizace, IČO: 72545933	ul. Ostravská 1710 737 01 Český Těšín	www.zshrabina.cz	558 980 200	skola@zshrabina.cz
Základní škola a mateřská škola Český Těšín Kontešinec, příspěvková organizace, IČO: 72545917	ul. Masarykovy sady 104/21 737 01 Český Těšín	www.zskontesinec.net	558 712 341	info@zskontesinec.net
Masarykova základní škola a mateřská škola Český Těšín, IČO: 60784512	ul. Komenského 607/3 737 01 Český Těšín	www.masarykovazsms.cz	558 746 409 602 305 769	info@masarykovazsms.cz
Základní škola a mateřská škola Český Těšín Pod Zvonek, příspěvková organizace, IČO: 48004693	ul. Pod Zvonek 1835/28 737 01 Český Těšín	www.podzvonek.cz	552 322 204	info@podzvonek.cz

Bližší informace: Ing. Jana Černilová, referentka školství a kultury, Městský úřad Český Těšín, Odbor školství a kultury, tel: 553 035 303, 736 514 831, e-mail: cernilova@tesin.cz.

Ing. Jana Černilová, Odbor školství a kultury

Poděkování pedagogům

Tak, jako každoročně, i letos bychom rádi u příležitosti Dne učitelů poděkovali osobně všem učitelům, ředitelům škol, dalšímu personálu, jako jsou kuchařky, uklízečky, školníci, údržbáři a další personál, který v nelehké době zajišťuje činnost a chod všech základních a mateřských škol na území našeho města. Bohužel stále trvající pandemie a s ní spojená omezení nám umožní poděkovat pouze prostřednictvím Těšínských listů.

Dnešní doba nám všem přináší nové výzvy. Velmi rychle jste se museli přizpůsobit nové situaci, naučit se nové věci, ovládat nové technologie a ze dne na den bylo nutné změnit zažitý systém, ve kterém žáci sedí v lavicích a učitelé stojí u tabule. Učitelé a žáky nyní dělí nezvyklá vzdálenost, technologická propast a není jednoduché předávat vědomosti prostřednictvím neosobní plochy počítače. Dětem chybí kontakt se spolužáky a mimoškolní aktivity. Povídání o přestávkách a kamarádské objetí. Ačkoli jsou školní budovy nyní nezvykle prázdné, přesto činnost základních škol na území našeho města v omezeném provozu žije. Ještě nedávno mohli tuto nelehkou dobu trávit v kolektivu alespoň naši nejmenší v prvních a druhých třídách a v mateřinkách ve svých školních kolektivech kamarádů a vstřícných paní učitelek. Díky Vám totiž může

spousta rodičů stále chodit do práce a udržovat bezproblémový chod domácnosti.

Chceme Vám, tedy všem, kteří zajišťujete provoz základních a mateřských škol a zvládáte nestandardní výuku na území města Český Těšín, poděkovat, nejen za zřizovatele, vedení města, ale také za všechny děti i jejich rodiče, ať ve svých nelehkých činnostech co nejdéle vytrvate. Ochrana zdraví nás všech je na prvním místě a všichni proto musíme fungovat i v nově nastavených podmínkách, které nás bezmála již celý rok sužují. Věříme však, že přijde chvíle, kdy se ve svých třídách zase všichni sejdem a užijeme si společného bytí mezi kamarády spolu se svými pedagogy.

Děkujeme Vám.

*starostka Gabriela Hřebacková,
místostarostové Tomáš Pavelek, Vít Slovák
a Odbor školství a kultury Český Těšín*

Online pomoc v krizi pro děti i rodiče

Současná epidemická krize klade na děti i dospělé zvýšené nároky. Plnění karanténních opatření má dopad na ekonomické i mezilidské fungování světa a zvyšuje riziko obav, úzkostí, depresí, frustrace a výkyvů nálad. I proto se rozšiřují provozní hodiny krizových linek a vzniká celá řada iniciativ, které sdružují odborníky a nabízejí lidem, kterých se současná krize dotýká na těle i na duši, krizovou pomoc a psychologickou podporu.

Pocítujete napětí, strach nebo bezmoc? Cítíte se osaměle? Obáváte se, že byste mohli ublížit sami sobě nebo druhým? Bojíte se o svůj psychický stav nebo o psychický či zdravotní stav svých nejbližších? Hádáte se doma tolik, že nevíte, kudy z toho ven? Nepoznáváte sami sebe? Nemáte si o svých problémech s kým promluvit? Je všeobecně známo, že prožívání jedince značně ovlivňuje i ostatní členy domácnosti, zejména děti, které mají tendenci naladění svých rodičů kopírovat. V případě, že máte pocit, že je toho na vás příliš, je tedy využití nabídky odborné psychologické pomoci nejen ve vašem zájmu, ale i v zájmu vaší rodiny. A říct si o ni je v pořádku!

Rozhovor s odborníkem vám může pomoci nalézt potřebný klid a vnitřní zdroje, nahlédnout na věc z různých úhlů pohledu, zanalyzovat celou situaci a promyslet možnosti řešení. Pokud se obáváte o své blízké, může vám odborník navrhnout řešení, které vás dříve ani nenapadlo.

Služba krizových linek je anonymní a všichni pracovníci jsou vázáni mlčenlivostí. Využít můžete nejen telefonických krizových linek, ale také online poraden.

Kterých krizových linek můžete využít?

Máte-li jakékoli dotazy přímo ke koronaviru, můžete se obrátit na **informační linku 1212**, která je v provozu 24 hodin denně.

V případě, že hledáte spíše psychologickou podporu nežli praktické informace, obraťte se na některou z krizových linek, které uvádíme níže:

- **Dětské krizové centrum** nabízí pomoc jak dětem, tak rodičům. Linka důvěry má telefonní čísla **241 484 149** nebo **777 715 215** a je v provozu nonstop. Telefonní číslo **778 510 510** pro rizika kyberprostoru je rovněž v nepřetržitém provozu. Dětské krizové centrum můžete kontaktovat také na e-mailu problem@дитекризе.cz, případně využít konzultace přes Skype nebo online chat. Více na <https://www.дитекризе.cz/>.
- **Nepřetržitá Linka bezpečí** na telefonním čísle **116 111** funguje zdarma pro děti, mládež a studující do 26 let, lze se zde obracet i e-mailem na pomoc@linkabezpeci.cz, k dispozici je i online chat. Web provozuje i **rodičovskou linku** na čísle **606 021 021**, která funguje od pondělí do čtvrtku od 9 h do 21 h

a v pátek od 9 h do 17 h, obracet se lze i e-mailem na pomoc@rodicovskalinka.cz.

- Další speciální krizová linka pro rodiče **Linka pro rodinu a školu** je v provozu nonstop a je dostupná na telefonním čísle **116 000**. Zde můžete každý den od 15 do 18 hodin využít i online chatu. Více na <https://linkaztracenedite.cz/>.
- **Specializovaná pomoc pro děti ohrožené domácím násilím** je na chatu <https://elinka.internetporadna.cz/linky/detstvi-bez-nasili> nebo telefonicky od pondělí do středy na telefonu 601 500 196.
- Bez ohledu na věkovou kategorii je v nepřetržitém provozu **Linka důvěry Karviná**, na kterou se lze obrátit prostřednictvím telefonního čísla **777 499 650** nebo **596 318 080**, Skype (linka.duvera.karvina) nebo e-mailem na ld@cepp.cz.
- **Centrum krizové intervence** pod Psychiatrickou nemocnicí Bohnice zřídilo svoji linku důvěry již v roce 1991. Telefonní číslo je **286 016 666** a linka je v provozu nonstop.
- Charita Česká republika provozuje v našem regionu linku důvěry na telefonním čísle **Charity Opava 553 653 776** od pondělí do pátku od 7 h do 15:30 h.
- Speciální linku důvěry po dobu trvání nouzového stavu nabízí také **Modrá linka**. Na její telefonní číslo **608 902 410** nebo **731 197 477** se dovoláte denně v čase od 9 do 21 hodin. Využít lze také Skypu (modralinka) nebo online chatu.
- Ve spolupráci s Českou asociací pro psychoterapii vznikla iniciativa **delamcomuzu**, která pomáhá jak široké veřejnosti, kteří zde mohou nalézt svého terapeuta (www.terapie.cz), tak pracovníkům v přímé linii. **Linka psychologické pomoci pracovníkům v přímé linii** je na telefonním čísle **116 123** a je dostupná nonstop.
- Iniciativa **Terap.io** nabízí **trřicetiminutová online sezení**, která jsou částečně dostupná také v anglickém jazyce, více na <https://terap.io/>, <https://www.facebook.com/myterap.io/>.
- Od pondělí do pátku od 9 do 15 hodin je k dispozici také **Linka EDA**, která je určena všem pečujícím (rodičům, blízkým, odborníkům), kterých se týká téma dětí se závažnou diagnózou, po těžkém úrazu nebo s postižením a to na telefonním čísle **800 40 50 60** nebo na e-mailu linka@eda.cz. Online chatu lze využít od pondělí do pátku od 9 h do 15 h.
- V pondělí a ve čtvrtek je tu na telefonním čísle **739 416 408** poradna **Aperio – Linka pro mámy a táty**.

Nebojte se říct si o pomoc! Je to v pořádku.

*Zdroj: www.dumtriprání.cz
a jednotlivé krizové weby*

TĚŠÍNSKÉ LISTY

Periodický tisk územního samosprávného celku | Vydává: město Český Těšín, nám. ČSA 1/1, 737 01 Český Těšín, IČO: 00297437

Šéfredaktorka: Marcela Hladká | Redakční rada: Mgr. Gabriela Hřebačková, Ing. Vít Slováček, Bc. Tomáš Pavelek | Evidenční číslo: MK ČR E 17299

Příspěvky, inzerce, e-mail: czernekova@tesin.cz | Sazba: Jan GAVENDA | Tisk: ZEMAN ART s.r.o.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravu či případné krácení příspěvků. Vydavatel si vyhrazuje právo publikované materiály zveřejnit též na internetu.

Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Reklamace roznosu Těšínských listů do schránky: 553 035 432.

Těšínské listy jsou dostupné také ve formátu PDF na stránkách www.tesin.cz

Český Těšín a jeho proměny (nejen) v posledních sto letech

4. díl: Sňatečnost a rozvodovost v demografickém vývoji města

Další díl našeho seriálu přináší výtah z kapitoly o demografickém vývoji Českého Těšína zpracované Radkem Lipovským, historikem působícím na Ostravské univerzitě, jež byla publikována včetně mnoha statistických přehledů a grafů v monografii k dějinám města. Vybíráme téma věnující se sňatečnosti a s ní nedílně spjaté rozvodovosti.

Novomanželé Marie Klusová a Rudolf Kunz na svatební fotografii zhotovené v těšínském fotoateliéru Carla Pietznera, r. 1917 (Muzeum Těšínska)

V prvních letech po první světové válce nastal v českých zemích kompenzační vzestup sňatečnosti, ale ten nelze ještě pro město Český Těšín sledovat, protože schází data. Snížila se hranice zletlosti na 21 let, což mohly využít spíše ženy, jelikož muži museli absolvovat povinnou vojenskou službu. Přes nižší mez dospělosti se sňatkový věk při vstupu do prvního sňatku v českých zemích za první republiky ustálil na průměrných 28 letech u mužů a 25 letech u žen. Chlapci a dívky tedy čekali poměrně dlouho, než se odhodlali uzavřít manželství. Ve městech byla hranice obvykle vyšší než na venkově. V Českém Těšíně ve 30. letech 20. století vstoupilo nejvíce mužů do sňatku ve věku 25–29 let (39,1 %), dále 30–34 let (21,4 %), méně už 21–24 let (16,7 %). Nevěst bylo nejvíce ve věku 21–24 let (34,7 %), ale hodně také v kategorii 25–29 (29,5 %). Nelze bohužel vyčlenit první sňatky, ale vzhledem k nižší úmrtnosti dospělého obyvatelstva a poměrně nízké rozvodovosti nebylo druhých a dalších sňatků příliš mnoho. Vdov bylo v Českém Těšíně v roce 1930 celkem dost (585), ale vdovců jen 90, rozvedených osob 54 a rozloučených 13. Osob způsobilých uzavřít sňatek ve věku 14+ bylo ovšem dohromady 4 555. Výsledky

tedy celkem potvrzují, že muži se v Českém Těšíně nejčastěji ženili, když se blížili hranici 30 let svého věku, a ženy kolem 25 let věku. Už tak dost vysoký sňatkový věk byl zřejmě ještě zvýšen velkou hospodářskou krizí přelomu 20. a 30. let. Mladí lidé se bez velké šance získat trvalou práci do manželství nehnali.

Poměrně vysoký sňatkový věk snižoval úroveň sňatečnosti, která v Českém Těšíně v letech 1931–1937 činila průměrně 8,3 %, velmi nízká byla v roce 1931 (7,7 %) a 1934 (7,6 %). Dá se říci, že právě v roce 1934 hospodářská krize v českých zemích vyvrcholila. V některých letech proběhly menší kompenzace (např. v roce 1932 hms 9,0 %), takže podobně jako jinde v českých zemích se ekonomický propad projevil hlavně určitými výkyvy ve sňatečnosti. Rozvody byly za první republiky spíše tolerovány a v celých českých zemích jimi bylo ukončeno asi 5 % manželství. V Českém Těšíně se hrubá míra rozvodovosti pohybovala zatím na velmi nízké úrovni 0,86 %, nejvíce pak těsně před druhou světovou válkou v roce 1937 (1,25 %). Znamená to, že na 1 000 obyvatel města nepřipadal ani jeden rozvod ročně. Pokud ovšem byla nízká sňatečnost, tak i relativně nízká rozvodovost mohla mít svůj dopad na populaci. Proto se v demografii někdy vypočítává také index rozvodovosti, tzn. počet rozvodů na 100 sňatků. Ve 30. letech činil index rozvodovosti v Českém Těšíně 10,5, což zatím nebylo mnoho, ale více než po druhé světové válce. Stabilita manželství tedy již za první republiky nebyla v Českém Těšíně příliš vysoká.

Za druhé světové války byla zpočátku na území českých zemí příznivá situace k růstu sňatečnosti, protože zejména s německou okupací přišla vysoká zaměstnanost a mohly být

Družba s družičkou v ateliéru těšínského fotografa Heinricha Jandaurka, 17. července 1921 (Muzeum Těšínska)

uzavřeny i sňatky odložené ještě z hospodářské krize. Postupně se však možnosti zhoršovaly, jak odcházelo stále více mladých mužů na frontu, což se týkalo i obyvatel Českého Těšína. Zvyšoval se pohyb obyvatel, probíhaly transporty židů, zatýkání, věznění apod. Vysoká hrubá míra sňatečnosti v prvních letech po válce tedy nebyla pokračováním něja-

Tři novomanželské páry, družičky a nejbližší rodina na svatební fotografii v blíže neurčeném fotoateliéru, 30. léta 20. století (Muzeum Těšínska)

Skupinová fotografie dvou novomanželských párů zveřejněných ve fotoateliéru Wilhelma Pateiského, který se nacházel v dnešní Historické budově Muzea Těšínska na Hlavní třídě 15, kolem r. 1930 (Muzeum Těšínska)

kého trendu, nýbrž prostou pokrizovou kompenzací. Poválečná kompenzační vlna byla charakteristická pro celé české země a byla spojována se změnou společenských poměrů, snížením věku zletilosti, faktickým zrušením ženina věna, se zvýšením ženské nezávislosti a rozvolněním vazby mezi rodiči a dětmi. V důsledku přetrvávajících pohybů a vnitřních problémů společnosti činila hms ještě v roce 1946 v Českém Těšíně 9,3 ‰, ale v následujícím roce již 13,7 ‰. Po celé pětiletí 1946–1950 byla sňatečnost v Českém Těšíně vysoká (průměrně 12,0 ‰), což pak krátce pokračovalo ještě v první polovině 50. let. Sňatkový věk oproti 30. létům v letech 1946–1948 trochu poklesl, takže většina ženichů uzavřela manželství ve věku 21–29 let (53,4 ‰), většina

nevěst rovněž (53,5 ‰), přičemž bylo i hodně nevěst ve věku 17–20 let (17,5 ‰).

Prudký pokles sňatečnosti nastal v roce 1953 v důsledku měnové reformy, která způsobila znehodnocení hotovosti a zejména úspor. Jestliže ještě v roce 1952 činila hrubá míra sňatečnosti v Českém Těšíně 10,5 ‰, v roce 1953 to bylo jen 7,0 ‰, a o rok později dokonce 6,7 ‰. Od roku 1955 se začala úroveň sňatečnosti opět zvolna zvedat, takže ve druhé polovině 50. let se dostala na průměrných 8,5 ‰ a v první polovině 60. let na 9,3 ‰. Pro vstup do sňatku byly v tomto období poměrně příznivé podmínky, protože se po válce opět snížila mez dospělosti, a tudíž způsobilosti pro manželství, na 18 let, pro preferenci učňovského školství se zkrátilo období kvalifikace, režim se snažil prosazovat plnou zaměstnanost a všeobecně nebyla mezi obyvateli vysoká znalost antikoncepce.

Jenže sňatky byly často uzavírány v nezdravě nízkém věku, panovala značná volnost v hledání partnerů, uvolnilo se rozvodové zákonodárství a liberalizovaly potraty, což vše přispělo ke zvyšování rozvodovosti. Zákonem z roku 1949 o právu rodinném byla zavedena jediná forma zániku manželství – rozvod. V Českém Těšíně se v druhé polovině 50. let hrubá míra rozvodovosti velmi přiblížila 2 ‰, což se pak udrželo až do konce 60. let 20. století. Výrazný vzestup nastal především v roce 1955 (2,55 ‰) a pak znovu v roce 1961 (2,64 ‰). Index rozvodovosti se přiblížil hranici 20 již v první polovině 50. let, v dalších pětiletích ji překonal, to znamená, že na 100 sňatků uzavřených v daném roce připadlo 20 rozvodů provedených v témže roce.

V období normalizace 70. a 80. let byla poměrně vysoká intenzita sňatečnosti, což vyvolala politika výhodných novomanželských půjček. V Českém Těšíně se hrubá míra sňatečnosti udržovala poměrně vysoko zejména v letech 1971–1977, kdy se třikrát dostala i nad 10 ‰. V roce 1978 ovšem klesla na 7,6 ‰ a až do kon-

ce 80. let se pohybovala zhruba kolem 8 ‰. Rozvodovost naopak rostla konstantně po celé období normalizace. Už zřejmě srpnová okupace a nástup nových poměrů přispěly k růstu počtu rozvodů, protože zatímco třeba v roce 1966 bylo v Českém Těšíně rozvedeno 17 manželství, v roce 1968 jich bylo 33, v následujícím roce 34 a vrchol nastal v roce 1970 (45 rozvodů). Po celou normalizaci se hrubá míra rozvodovosti držela na vyšších úrovních, blízkých se 3 ‰, aby tuto hranici v posledním pětiletí 1986–1990 překonala.

Nová společenská situace po sametové revoluci přinesla pokles zájmu o manželství. Výrazným rysem bylo téměř trvalé a poměrně silné snižování hrubé míry sňatečnosti z 8,1 ‰ v roce 1990 na 4,3 ‰ v roce 2003. Poté se sice mírně zvýšila, ale až do roku 2017 se pohybovala průměrně mezi 4,5–5 ‰. Nízká sňatečnost nebyla doprovázena snižováním rozvodovosti, ba právě naopak se zpočátku hrubá míra rozvodovosti i index rozvodovosti prudce zvyšovaly. Nestabilní manželství z období manželských půjček se ve „svobodné“ společnosti rozpadala. Rozhodovaly subjektivní zájmy partnerů, seberealizace mimo rodinu, snížená tolerance apod. V pětiletí 2001–2005 vše vyvrcholilo. Úroveň rozvodovosti se dostala na maximální

Novomanželé Blanka Uhlová a Evžen Franěk s družičkami, fotoateliér E. Materla Český Těšín, 26. prosince 1937 (Muzeum Těšínska)

hodnotu 3,5 ‰, podobně index rozvodovosti na 73 rozvodů na 100 sňatků. Samozřejmě k tomu přispěl pokles počtu sňatků, k němuž jsou počty rozvodů vztahovány, přesto byl vývoj alarmující. Od počátku 21. století se situace poněkud uklidnila a rozvodovost klesá. Od roku 2012 se hrubá míra rozvodovosti pohybovala stabilně kolem 2,5 ‰ a v posledních dvou letech 2016–2017 spadla pod tuto hranici. Index rozvodovosti se relativně prudce snížil (46). Příčinou je rostoucí popularita partnerských svazků a samostatného života jednotlivců, tzv. singles, čímž se snižuje podíl osob v manželství a zároveň rozvodů.

Svatebčané netradičně zachyceni na schodišti domu českotěšínským fotografem Jakobem Elsnerem, 30. léta 20. století (Muzeum Těšínska)

Stavební vývoj Českého Těšína do roku 1939 (50. část)

Nákladové nádraží C. k. privilegované Severní dráhy císaře Ferdinanda (2. část)

Tramvajový vůz č. 4 na provizorním kolejišti během převozu z nákladového nádraží. Na pravé straně činžovní domy č. 23 a 25. Konec roku 1910. Foto | Muzeum Śląska Cieszyńskiego

Nákladové nádraží bylo svědkem mnoha významných historických událostí, a proto uvedme alespoň některé z nich. 19. prosince 1910 dorazil do Těšína první ze čtyř tramvajových vozů vyrobených Ringhofferovými závody. Jelikož tramvajová trať začínala před nádražní budovou, bylo pro převoz vozu v úseku mezi nákladovým nádražím a první zastávkou na Nádražní ulici potřeba položit provizorní kolejiště. Jak na tuto událost reagovaly místní noviny? Týdeník Ślązak (vycházel v letech 1909-1923) napsal: *W minioną niedzielę rano przybył pierwszy wóz kolei elektrycznej na dworzec frachtowy. Dopiero wieczór o godz. 8 dostał się wóz ten na szyny kolei elektrycznej, zaś o godz. 9 po raz pierwszy przejechał przez Saską Kępę do remizy.*

O šest let později, v letech 1. světové války sloužilo nákladové nádraží jako sběrné místo pro desítky zrekvírovaných kostelních zvonů pocházejících z území celého Těšínského Slezska. Ty byly následně převezeny do hutí a kvůli nedostatku barevných kovů přetaveny pro válečné účely. V lednu 1916 deník Dziennik Cieszyński (vycházel v letech 1906-1935) poznamenal: *W magazynie frachtowym kolei koszycko-bogumińskiej w Cieszyńce znajduje się już 36 dzwonów wielkich i małych z naszych kościołów. Przeznaczone one są, jak wiadomo, na cele wojenne. Ubolewać należy, że lud nasz posiada za mało poszanowania dla swoich pamiątek historycznych i ofiaruje stare dzwony, ponieważ są mniejsze, by ratować większe, nowsze. Pomiedzy odstawionymi już dzwonami znajduje się jeden z Herzmanic przy*

Polskiej Ostrawie z r. 1480 z napisem, umieszczonym małemi literami gotyckimi „Ave Maria“. Největší publicity si však vysloužila událost spojená s přepadením pokladny nákladového nádraží, která se odehrála 29. dubna 1932. Dle sdělení vrchního adjunkta a nákladního pokladníka Karla Lamicha celá událost proběhla následujícím způsobem. Před 8 hodinou ranní šel Lamich pro peníze do hlavní pokladny na osobním nádraží, kde byly přes noc uloženy v trezoru. Z pokladny přinesl kolem 1 milionu korun. Krátce nato poslal úředníka Ludwiga Jarnotu se 180 tisíci na poštu. Když se Jarnota vrátil, zjistil, že dveře do pokladny byly zamčené. Uslyšel však sténání, a proto zavolal na pomoc železničáře, kteří dveře vyrazili. Poté co vešli do místnosti, našli Lamicha na podlaze se za-

Zvon pocházející z kostelní věže šw. Jana Chrzciciela v Brenné před skladištěm nákladového nádraží. Rok 1916. Foto | Archiwum Zespołu Regionalnego „Brenna“ im. Józefa Macha

vázanými ústy šátkem nasáknutým chloroformem. Kromě toho byl zraněn na hlavě a rukou. Brzy nato byl odvezen do těšínské nemocnice (nyní Szpital Śląski w Cieszyńce), ze kterého byl propuštěn již následující den z důvodu nepříliš vážného zranění. Lamich při policejním vyšetřování vypověděl, že po tom jak Jarnota odešel na poštu, přistoupil k výdejnímu oknu neznámý muž, který žádal o složenku a následně položil

Přechodová lávka na fotografii pořízené během povodně z 31. května 1940, která zaplavila mezi jinými vlakové nádraží. Foto | Státní okresní archiv Karviná

10 korunovou bankovku tak, že spadla na zem. To donutilo Lamicha se pro bankovku schýlit a v tom okamžiku dostal ránu do hlavy železnou tyčí, načež ztratil vědomí. Pachatel pak přeléz přes okno nebo dveře a z pokladny odcizil kolem 1,1 milionu Kč. Již 5. května kriminalisté Lamicha usvědčili z fingované loupeže a o několik dní později našli v plivátku klíče od kanceláře pokladny. V dalších dnech byli zadrženi následující spolupachatelé: Franz Buchta – staniční pokladník, Guido Wirbitzky – kupec, Oskar Wirbitzky – kupec, Johann Boleslavsky – obchodník, Julius Borger – úředník, Franz Szopa – železniční

Za budovou pošty je vidět v té době ještě přízemní budovu rychlozboží. Kolem roku 1933. Repro | Soukromá sbírka Czesława Kraińy

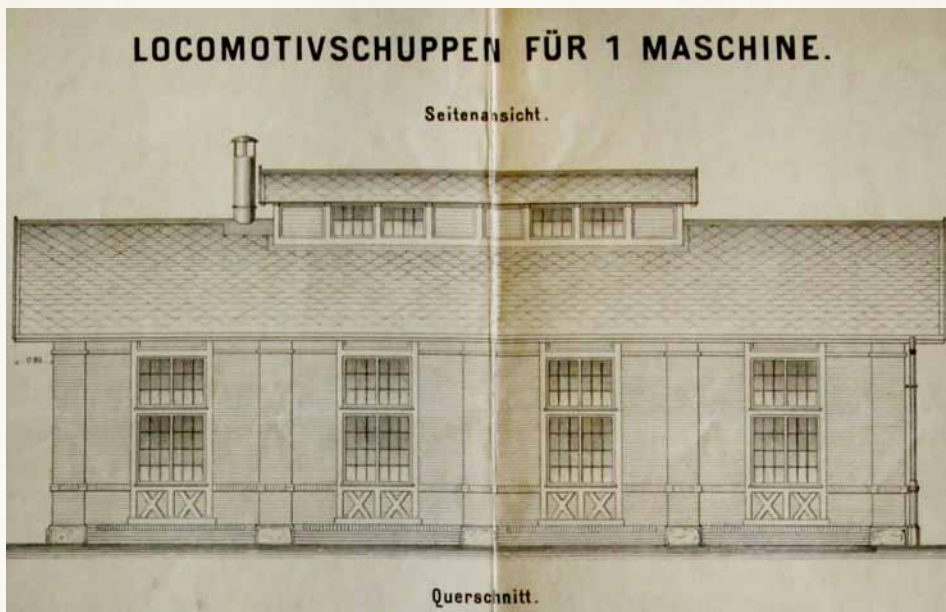
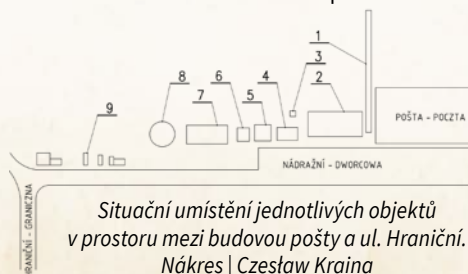

Současný pohled na dávnou budovu rychlozboží.
Foto | Czesław Kraina

úředník, Wilhelm Eichner – hodinář, Elsa Eichner – manželka hodináře, Georg Bartsch – majitel autoopravny a Anastasie Jiříček – soukromnice. 28. února 1933 v Moravské Ostravě začal soud s obžalovanými. Celou událost bedlivě sledovaly nejen regionální noviny, ale rovněž mnoho zvědavců z řad místních občanů, proto soudní síň byla vždy přeplněná. Během soudního procesu Lamich přiblížil důvody fingované loupeže. Již od roku 1930 si z pokladny nákladového nádraží půjčoval peníze, které investoval do taxislužby, kterou provozoval společně s Bartschem. Ovšem tento způsob podnikání se ukázal být nerentabilní. Obdobným způsobem si počínal Buchta, jenž si pro změnu půjčoval ze staniční pokladny. Navíc společně s Szopou od roku 1927 obchodovali s režijním uhlím. Když odcizená částka dosáhla 300 tisíc Kč, bylo rozhodnuto připravit fingované přepadení. Vlastní přepadení provedl najatý Mauryc Mehl z Těšína. Chloroform obstarali manželé Eichnerovi v Ostravě. Z odcizené částky se povedlo získat zpět pouze něco přes 320 tisíc Kč, proto ještě v roce 1934 Ředitelství státních drah vypsalo nálezný ve výši 5-10 % pro ty, kteří sdělí, kde se nachází zbylých 730 tisíc Kč. Soud skončil vynesením rozsudku: Lamich tři a půl roku, Buchta tři roky, Wirbitzky dva a čtvrt roku, Boleslavsky dva roky, Borger jeden a čtvrt roku, Szopa a Eichner rok a Eichnerová půl roku. Odvolací soud v Praze dodatečně zvýšil trest: Lamich šest let, Buchta pět let, Wirbitzky tři roky a Boleslavsky dva a půl roku. Treští si odseděli ve věznici Plzeň - Bory.

Objekt č. 1

V místě úzkého průchodu mezi budovou pošty a skladištěm rychlozboží (viz níže) se nacházelo schodiště ocelové přechodové lávky, která překlenovala kolejiště osobního nádraží a propojovala tak ul. Nádražní s ul. Jablunkovskou. Projekt lávky byl připraven v roce 1894, nicméně výstavba probíhala teprve v listopadu následujícího roku. Náklady spojené s přemostěním pro pěší dosáhly částky 4800 florénů. Uvedená do provozu byla až v roce 1896. O 40 let později proběhla oprava ocelové konstrukce. V roce 1962 byla v souvislosti s elektrifikací tratě odstraněna a zároveň nahrazena železničním podchodem.

Projekt výtopny z roku 1889. Repro | České dráhy a. s. - archiv v Července

Objekt č. 2

V těsném sousedství přechodové lávky byla v první polovině 20. let 20. století postavena přízemní budova pro skladování rychlozboží, tedy spěšných zásilek přepravovaných železniční dopravou. Tento objekt stojí dodnes, avšak během modernizace stanice bylo přistavěno druhé podlaží.

Objekt č. 3

Za skladištěm rychlozboží se v těsné blízkosti kolejiště nacházelo stavědlo, tedy malá dřevěná budka signalisty, jež obsluhoval výhybky.

Objekt č. 4

V další budově, která byla postavena kolem roku 1896 se původně nacházely inspekční prostory. Před rokem 1899, tzn. v době, kdy Evropu sužovala epidemie cholery, objekt sloužil jako improvizovaný cholerový barák. V jeho sousedství byla v roce 1900 postavená dřevěná vozovna pro sanitní povoz. Po pominutí epidemie sloužil pro účely mechanické dílny. Po vypuknutí 1. světové války byl opětovně přizpůsoben pro epidemiologické účely. V meziválečném období se v něm nacházelo zámečnictví a skladiště pro elektrikáře. V červnu roku 1938 si jednu z místností pronajal nově založený Český sbor dobrovolných hasičů (zaregistrován byl v červnu 1937), který o pár měsíců zanikl.

Objekt č. 5

O dva metry dál stál od roku 1910 chlév, jež mohl pojmout až osm prasat. Chlév navrhl a postavil stavební podnik Eugena Fuldry pro tehdejšího provozovatele nádražní restaurace Johanna Sattlera, který prasata přikrmoval zbytky jídla pocházející z restaurační kuchyně.

Objekt č. 6

Nejstarší budova v této části ulice byla vodárenská stanice z roku 1888. Jednalo se o dvoupodlažní budovu, která pomocí rozvodu potrubí dopravovala vodu k vodním jeřábům situovaným vedle kolejiště. Jeřáby byly vybavené otočným plnicím ramenem pro plnění lokomotivních tendrů – vozy speciální konstrukce sloužící k uskladnění vody pro parní lokomotivy. Voda do stanice byla jímána ze Sadovského potoka ve Svibici a dopravována pomocí potrubí. Pro zajímavost doplníme, že v projektové dokumen-

Pohled z železniční lávky na budku signalisty, v pozadí mechanické dílny, chlév, vodárenská stanice a výtopna. 30. léta 20. století.
Foto | Koleje Śląska Cieszyńskiego

taci z roku 1887 je tento vodní tok pojmenován Szadowski potok.

Objekt č. 7

O rok později nežli vodárenská stanice byl vyhotoven projekt výtopny, nicméně k její výstavbě se přistoupilo teprve v první polovině roku 1894. Tato budova sloužila k přípravě jedné parní lokomotivy na službu. Přípravu prováděl odborný personál, který lokomotivu nejdříve roztopil a následně udržoval provozní teplotu a tlak páry. V říjnu 1932 se v dobovém tisku jednala o nutnost výstavby nové výtopny, přičemž bylo poukazováno na fakt, že dle sdělení Ředitelství státních drah v Olomouci měla být postavena již v roce 1930.

Objekt č. 8

V sousedství výtopny stála od roku 1890 železniční točna o průměru 12 m. Ta sloužila k otáčení lokomotiv dle požadovaného směru jízdy.

Objekt č. 9

Na samém konci Nádražní ulice bylo před 1. světovou válkou postaveno několik drobných staveb k uskladnění různého nářadí. Jednalo se o kůlny, skladiště a složiště uhlí pro výtopnu. Závěrem dodejme, že z výše uvedeného seznamu drážních objektů se do současnosti dochoval pouze objekt č. 2.

Děti a pandemie

Už více než rok ovlivňuje pandemie Covid-19 náš běžný život a zasahuje do zajetých kolejí všem generacím. Přestože se o nemoci mluví jako o nebezpečí pro seniory, velký vliv má na všechny, včetně těch nejmladších. Na to, jak působí pandemie na duševní zdraví dětí, jsme se ptali psychologa Jakuba Majetného.

V první řadě bych rád náš rozhovor uvedl náhledem na rozdíl mezi třemi faktory, a to vlivem pandemie, vlivem vládních opatření a vlivem médií. Každý z nich má podle mě samostatný dopad. Pokud si dáme tu práci s přemýšlením nad tímto rozdílem, vliv na duševní zdraví dětí bude menší. Dále je pak zde postoj rodičů nebo jiných pečujících osob, který je často důležitější než samotná situace. Krátce to lze ilustrovat na zkušenosti matek, které se svými dětmi ve sklepeních zažívaly bombardování – děti klidných matek byly klidné, děti matek propadajících panice byly zahlcené strachem. S pandemií je to stejné.

Podlehnout mu znamená se do izolace uzavřít sám. A stáhnout tak i dítě. Využijte VŠECHNY možnosti, které nařízení skýtají. I kdyby to mělo končit u procházky kolem domu pětkrát denně, jděte do toho!

Důležitou otázkou pro mne je, jak se po návratu do běžného fungování vyrovnáme jako populace s návykem dětí na digitální zábavu. Ta byla již před pandemií značnou hrozbou zdravého vývoje (především v oblasti sociální a emoční). Nejsem proti facebooku, twitteru ani youtube. Jsou to užitečné a uživatelsky příjemné platformy. Ale jejich kouzlo může snadno u dětí a mladistvých vy-

ko silnější energii a emoce. Zároveň ten osobní kontakt stojí větší přemáhání studu, nervozity. A toto „přemáhání“, kterým se jako lidé zdravě otužujeme, nyní dětem chybí.

Myslíte si, že dnešní děti nebudou tedy dohánět jen učivo ve školních osnovách, ale kvůli chybějící možnosti být součástí kolektivu, především duševní vývoj?

Dohánění učiva je otázka spíše na školního psychologa. Osobně si ale myslím, že především děti se speciálními vzdělávacími potřebami (ADHD, autismus, dysfázie...) budou v obrovské mezeře. Jejich možnosti samostudia a vedení rodiči jsou úplně jiné než s asistentem ve výuce, na kterého jsou zvyklí nebo se speciálním pedagogem ve škole. Rodiče vydržte! Rád bych zde vyjádřil poděkování všem pedagogickým pracovníkům, kteří v nouzovém stavu hledali cestu, jak žáky podpořit a udržet výuku. Ti ostatní, kteří ustrnuli v rutině a návyku zaběhlého režimu z dřívějšíka, naopak svou nečinností ukázali svou nepotřebnost.

Ze statistik je zřejmé, že v době této nechtěné izolace děti častěji vyhledávají pomoc na linkách důvěry. Čím to je?

Z jakých statistik? Jakou pomoc? Prosím, neobečnujme v médiích. Právě to činí celou pandemii nesnesitelnou. Ale ať se dostanu k odpovědi – je přirozené, že zamezením přirozeného kontaktu s vrstevníky i autoritami dojde k hledání jiných možností. Já osobně bych měl radost z toho, že si o takovou pomoc umí dnešní generace dětí a mladistvých říct. U střední generace se často v terapii objevuje právě téma toho, že si o pomoc říci neumí.

Na koho se mohou děti obracet v případě, že se necítí v domácím prostředí bezpečně?

Na toho, v koho mají důvěru. Pro někoho to bude kamarád, pro jiného třeba vedoucí kroužků, farář nebo soused. Většina dětí si dnes umí dohledat kontakty. Pokud se ptáte na situaci, kdy je dítě přímo ohroženo, závažně zanedbáno nebo zneužíváno, pak přímo na orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), policii nebo krizové centrum. Linky důvěry a my psychologové jsou zde často první volbou nebo prostředníkem. Vždy záleží na charakteru nebezpečí.

Máte pro rodiče dětí nějakou radu, jak situaci zvládnout s co nejmenším dopadem na vývoj dítěte?

Radu ne, ale můžu nabídnout inspiraci. Každý rodič by měl vědomě sám zaujmout postoj k tomu, co se děje. Vnímání své pocity, myšlenky a to, jak se na jejich základě chová. Rodič = vzor pro dítě. Děti obvykle napodobují chování rodičů nebo dělají přesný opak. Pozor – Chováni! Nikoliv rady a komentáře. Čím více se podaří rodiči s pandemií vyrovnat a zaujmout k ní vědomý postoj, tím více minimalizuje dopady na dítě.

Co udělá s dítětem téměř roční izolace?

Nemohu odpovědět plošně, protože mým posláním je vnímat každé dítě a jeho rodinu jako jedinečnou. Takto položená otázka ve mně vyvolává představu mnoha dětí, které sedí rok samy zavřené doma. Opět představa šířící strach. Ve své praxi se setkávám s různými dopady vládních opatření na děti. Některé rodiny musely začít fungovat více spolu, protože jejich rodiče nemohli chodit do práce. A mnohým z nich to pomohlo. Někdy v terapii pracujeme měsíce, roky na tom, aby se obnovila zdravá rovnováha angažovanosti obou rodičů ve společném rodinném životě. A vskutku, některým rodinám nucená izolace pospolu prospěla v nalezení nové, zdravější rovnováhy. Negativní dopady přicházejí především v rodinách, které přijaly atmosféru strachu a zamezily, i těm z mála dostupných možnostem pohybu na čerstvém vzduchu. Stereotyp, nedostatek podnětů, ponorka. Někdy slyším, že sice můžeme jít na procházku kolem domu nebo řeky, ale CO KDYBY. Toto „co kdyby“ je jen převlečený strach.

tlačit přirozený způsob trávení času a především vlastní proaktivitu a iniciativu. Jde o množství času, kolik jimi dítě stráví. A o to, zda-li je schopno i zdravého denního režimu, běžných vztahů, hry, konverzace, sportu – mimo elektroniku. On totiž roční návyk na pasivní trávení času u seriálů, PC her a sociálních sítí budou rodiče u dětí přebudovávat těžce. Největší riziko vnímám u dětí, které měly více „vrstů do společnosti“, a byly na to vývojově připravené, namísto toho zůstaly doma. Nebo pak u dětí úzkostných, kterým izolace oddálila možnost změny. Pokud některé z nich prosvíhly svou připravenost, bude to stát je i jejich rodiče více síly.

Chytré technologie sice umožňují dětem kontakt s kamarády nebo školou, ale je to plnohodnotná náhrada za osobní kontakt?

Není. Zkuste obejmout člena rodiny přes internet a cítit jeho teplo, nebo si dát první pusy na Skypu. „High five“ na WhatsAppu vám zvedne koutky na pár sekund, v přímém kontaktu probudí dale-

Strach. UVědomujeme si, kolik strachu šíří média? Změní se něco, pokud se denně budu dívat jen na základní informace (v řádu minut) oproti tomu, kdy na sebe nechám hodiny působit scény z nemocnic, čísla nakažených nebo konspirační teorie? No, asi mi nic neunikne a zamezím neustálému stresu. Bojím-li se já jako dospělý, co teprve dítě? Jak můžu strach zvládnout? = jaký návod ke zvládnutí strachu nabídnou svému dítěti? Někdo hledá bezpečí v předchozích zkušenostech, někdo ve vděčnosti za to, co máme, někdo třeba ve víře. Pro podporu bezpečí mohu nabídnout např. pohádku „Velká medvědice“, na youtube kanálu „Naše Rovnováha“. K hledání bezpečí pomáhá vztahovat se k něčemu, co nás jako jedince přesahuje – partnerství, rodina, komunita, příroda, vesmír, Bůh... A nebo si doma s dětmi klidně postavte nebo nakreslete bezpečný přístav, hnízdo v koruně stromů, či skrytou jeskyni, kterou nikdo nenajde.

Smrt. V jádru toho strachu se také skrývá něco, co jsme z naší kultury vytlačili, tabuizovali. Možná je celá pandemie výzvou života, se k tématu smrti vrátit. Ne se strachem z konečnosti, ale s hledáním toho, jak nad ní vůbec přemýšlet, jak se k ní vztahovat. Pokud vám někdo blízký zemřel, je to bolestivé, ale také přirozené. Život je cyklus. A smrt je jedno z jeho stěžejních témat. Dříve byli lidé smrti vystaveni více, ať už proto, že nejstarší generace žila společně s ostatními nebo pro tradice a rituály, díky nimž jsme mohli smrt symbolicky zpracovávat. Kdo z nás například nesl do potoka Moranu? Ať se ale vrátíme k dětem, děti téma konečnosti a smrti zpracovávají okolo 10 roku. Nicméně v každém věku je v nějaké podobě zažívána úzkost, ať už ze separace od rodiče v raném věku nebo v podobě dětských fobií později.

Zdraví. Cítíte se zdraví? Ne? Pořídte si medvídku mývala. Několikrát denně vidím cedule s respirátory, odstupy a výzvou k dezinfekci. I když to re-

dukuje riziko nákazy, zdraví to opravdu příliš neposílí. Můžete být medvídek mýval 24/7 a stejně onemocnět. Zajímavým experimentem by bylo, věnovat polovinu zpráv v médiích nikoli redukci nemoci, ale budování zdraví. Otužování, cvičení, výživa, detox, dechová cvičení, vnímání svého těla – na to vše je teď čas. Vnímáte se jako zdraví? Pokud ne, udělejte ve svém čase maximum k tomu, abyste mohli říct: „Nouzový stav mi pomohl v tom, že jsem posílil svou imunitu nejvíc, jak to kdy šlo. Prostě jsem na to měl čas!“ A jde to i v 1 + 1. Až na ledovou sprchu, ze které bych děti vynechal, jim můžete dopřát to stejné.

Vděčnost. Zkusme si každý den najít s dětmi jednu věc, za kterou můžeme být vděční. Každý den jinou. Zkuste to teď, při čtení tohoto článku, zastavte se na chvíli – za co jste nyní vděční? Máte to? Mění se tím nálada?

Radost. Nezapomeňte se radovat. Smát se. Někdy pomůže pohyb, hra, lechtání nebo dobrý vtip. I špatný vtip umí dobře pobavit. Tvořte, skákejte, žonglujte. Kamarád si takto v bytě pořídil základní trampolínu širokou 120 cm. Velká radost! Dělejte si výzvy. Jakou „challenge“ by vaše dítě s nadšením přijalo? Kdo déle ustojí na jedné noze, nebo kdo v bytě nejlépe schová plyšáka? Nebo ovládač od televize?

Vztek. Je v pořádku. Štve vás celá situace ohledně nouzového stavu? Mě ano, a myslím, že nejsem sám. Připustte si ho. Je tam? Možná ano, možná ne. Najděte ventil a umožněte ho ventilovat i vašim dětem. Boucháním do polštáře, trháním starých novin v rukou nebo třeba křikem v autě. Často se pak taková ventilace vzteku promění v legraci. „Je to pěkně na prd sedět doma, když bychom nejraději běhali u babičky na zahradě. Víš co, až tam budeme, pěkně si tam zaprdíme!“ Samota. To je velká výzva. Roky 2017-2019 jsem vnímal hodně hekticky. Spěch, mnoho práce, mnoho příležitostí, mnoho aktivit, mnoho sta-

rostí. A teď? Jsme často sami. Samota může být nepřítel, ale také dobrý prostor pro sebepoznání. V terapii často s klienty narážíme na to, že prostě nemají čas se zastavit, uvědomit si, řešit s ostatními... a najednou toho času máme hodně. Protože to poslední, o co nemůžeme přijít, je být sami se sebou. Využijme čas na to, abychom byli nejen sami se sebou, ale také sami v sobě! Omlouvám se všem zdravotníkům, ti se ještě od března 2020 nezastavili, a ten čas „pro sebe“ jim upřímně přeji. Využijte samotu k psaní deníku, průzkumu snů a fantazií, nácviku relaxace. Buďte aktivní ve vztahu k sobě. „Hele, tak co jsi dneska zažil sám se sebou? Zatím nic, tak u mě to bylo tohle...“. Dobrá otázka v telefonu s vašimi blízkými. Zkuste k tomu třeba audio nahrávku Kotvení v pěti smyslech nebo Autogenní trénink z webu psychologiesin.cz. Dětem můžete umožnit kontakt přes Skype, a také je učít, jak trávit čas sami se sebou. V případě nouzového stavu jsem rád za všechny online hry, kdy si mohou kamarádi rovněž pokecat při hraní. I to je kontakt.

Naděje. Na závěr nám zbývá to nejdůležitější. Z pohledu střední generace. Naši prarodiče čelili hladu, naši rodiče totalitním režimům. My stojíme tvář v tvář situaci, kdy se vláda snaží najít střední cestu mezi zachováním chodu ekonomiky, kvality života a zamezením šíření Covidu-19. Nechci to srovnávat s dětmi, které na přelomu předchozích století umírali hladem nebo lidmi, kteří umírali v koncentračních táborech. Každá doba přináší vlastní výzvy a je jen na nás, jak se k nim postavíme a jak v nich podpoříme naše děti! Pro mě je to postoj vděčnosti za Těšínské nebe, a svobodu zacházet se svým životem tak, jak se rozhodnu. I s vědomím rizik, která tím na sebe přijímám. Mám naději, že tuto vděčnost a svobodu v sobě můžeme nalézt všichni. Pro nás i pro naše děti.

(red)

Kolibřík

Bulletin pro mezioborovou spolupráci

Prostor pro sdílení informací všem, kteří chtějí fungovat v síti zdravotní, sociální a pedagogické.

Kolibřík je určen jak pro odborníky pomáhajících profesí, tak také pro rodiče dětí s postižením, pečující osoby a klienty – tedy uživatele služeb.

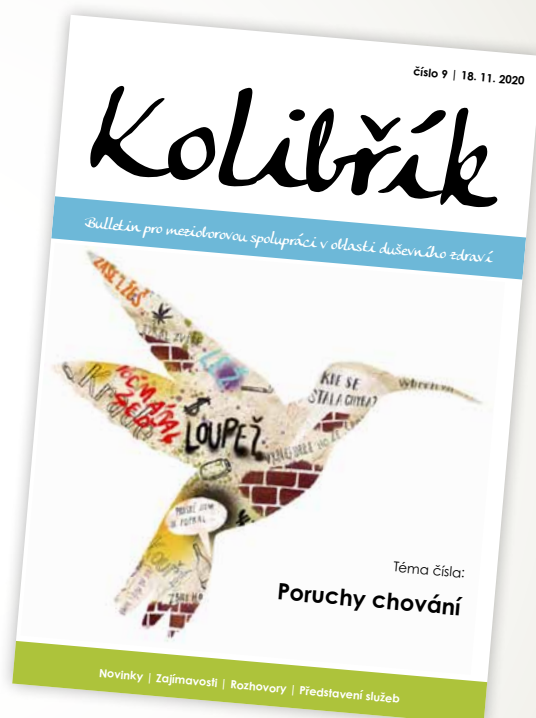

Naše rovnováha, z. s.

PODPORUJEME RODINY A DĚTI S HENDIKEPEM

Nová cesta 3, Mistřovice, 735 62 Český Těšín

☎ +420 604 215 602 | www.naserovnovaha.cz

Odpady desetkrát jinak... 2. díl

Přinášíme Vám další informace, týkající se odpadového hospodářství, tentokrát zaměřené na objemný odpad. Naše město s velkým množstvím parků a zeleně bude už co nevidět svádět v jarních měsících k procházkám. A nikdo se při jarních toulkách nechce setkávat s pohozeným odpadem v přírodě. Rovněž se nikdo nechce ze svého domova dívat na skládky, které vznikají odložením skříněk, koberců, pneumatik, sedaček, vedle kontejnerů na směsný komunální

kých opatření svozová firma již loni pozastavila placenou službu na odvoz objemného odpadu, tj. od domu na sběrný dvůr. Firma stále pracuje v nestandardním režimu, snaží se zamezit styku zaměstnanců s občany. V případě většího množství objemného odpadu si lze objednat na vlastní náklady kontejner u svozové firmy FCC Česká republika, s.r.o. (tel. č.: 558 711 037). O obnovení služby odvoz objemného odpadu svozovou firmou Vás budeme informovat.

odpad. Pokud se setkáte s tímto negativním jevem, že někdo zakládá skládku vedle kontejnerů, kontaktujte městskou policii nebo Odbor výstavby a životního prostředí. Tento objemný odpad totiž určitě nepatří vedle kontejnerů.

Co si lze pod pojmem objemný odpad představit? Jedná se o odpad z domácností, který kvůli nadměrným rozměrům a velké hmotnosti nelze odkládat do běžných popelových nádob a kontejnerů na směsný komunální odpad. Je to například nábytek, koberce, sanitární keramika. Kam lze odložit tento odpad? Místo k tomu prioritně určené je sběrný dvůr. Město letos nebude přistavovat velkoobjemové kontejnery, ale náhradou za přístavení kontejnerů bude rozšíření provozní doby sběrného dvoru v měsíci dubnu. Od 6. do 30. bude otevřeno kromě neděle každý den, tj. pondělí až pátek od 8 do 18 hodin a v sobotu od 8 do 14 hodin. V podzimních měsících by se mohla provozní doba opět prodloužit. Z důvodu epidemiologic-

Za rok 2020 bylo vyprodukováno celkem 2 075 tun objemného odpadu, což průměrně na každého občana vč. miminek města představuje 80 kg! Je to neuvěřitelné množství. Jsme si vědomi, že loňský rok byl v tomhle opravdu výjimečný. Průměrně dalších 206 kg na osobu bylo směsného komunálního odpadu. Přitom již letos bychom měli mít roční produkci objemného odpadu a směsného komunálního odpadu na každého občana max. 200 kg, jinak město zaplatí 800 Kč za každou tunu odpadu uloženého na skládku místo 500 Kč. Náklady v loňském roce za objemné odpady činily téměř 5,5 mil. korun. Nový zákon o odpadech razantně zvýšil skládkovné, přesto letos město občanům poplatek za odpady nezvýšilo, ale chce, aby se občané snažili minimalizovat množství odpadů a naučili se odpad důsledně třídit...

Lenka Kročková, Odbor výstavby a životního prostředí

Prázdninový program pro děti

Také letos připravilo SVČ Amos bohatou letní nabídku příměstských táborů. Každé dítě, které bude chtít trávit prázdninový čas ve společnosti kamarádů, si jistě najde to pravé pro něj. V nabídce najdete tábory se zaměřením na sportovní aktivity fotbal, turistika, gymnastika, cvičení na šálách, na péči o koně, tanec, poznávání vědy, techniky a přírody, tvoření a nezapomínáme i na naše předškoláky. Tábory jsou i letos finančně podpořeny městem Český Těšín. „**Tábory pro děti, které jsou občany Českého Těšína a Chotěboze, podporuje město už několik let. Ty první, organizované Střediskem volného času Amos, se uskutečnily v roce 2013. Se zvyšujícím zájmem ze strany rodičů se nabídka stále rozšiřuje. Najdete v ní tábory zaměřené na sport, kulturu, turistiku, ale také pro kreativně nadané děti. Mimo příměstské tábory mohou děti vyrůstající v Českém Těšíně využít také další příspěvkové organizace města, sportovní oddíly, neziskovky a podnikatelské subjekty. Pokud nám to situace dovolí, uskuteční se letos už 19. ročník,**“ upřesňuje prázdninovou nabídku místostarosta Vít Slováček. Děti z ostatních měst a obcí se mohou hlásit na tábory, které jsou bez dotace. **Každé českotěšínské dítě může uplatnit 2 tábory s dotací.** Další vybraný tábor

hradí rodič již v plné výši. Výjimka jsou tábory s koňmi, kde dítě může uplatnit pouze jeden tábor s dotací, druhý tábor s dotací musí být jiný než tábor s koňmi. Další vybrané tábory hradí rodič v plné výši. **Přihlašovat se na příměstské tábory můžete již od úterý 6. 4. 2021 on-line nebo osobně 8. 4. 2021 od 10 hodin na SVČ Amos v pokladních hodinách. POZOR! Telefonické přihlašování na příměstské tábory není možné!** Připomínáme postup přihlašování na PT: je nutné být zaregistrován v našem clientském centru (<https://ddmtesin.iddm.cz/> přihlase), a po dokončení registrace lze provést online přihlášení. Celý podrobný postup najdete na naší webové stránce v sekci Tábory. **Hotovostní platby za PT budou hrazeny ihned při zápisu účastníka na pokladně! Bez hotovostní platby za PT musí být připsány na účtu SVČ Amos do 14 dnů od přihlášení.** Po tomto termínu bude neuhrazený účastník odhlášen a na jeho místo bude přijat náhradník. Po bezhotovostní platbě PT prosíme o doručení podepsané přihlášky na SVČ Amos. Velmi se na děti těšíme a přejeme si, aby prázdninové tábory mohly proběhnout ve formě, na kterou jste zvyklí. Pokud však nastanou nové či jiné podmínky, budeme vás informovat.

Kolektiv pracovníků SVČ Amos
Český Těšín

18 let Trianonu

Letos v březnu dosáhl českotěšínský spolek TRIANON pomyslné dospělosti. Založen byl v roce 2003 za účelem podpory trvale udržitelného rozvoje příhraničního regionu, k jehož dosažení měly vést vlastní, podnikatelské i neziskové, osvětové a vzdělávací aktivity v ekonomické, sociální i environmentální oblasti. Jako cílové skupiny aktivit přitom byly vybrány osoby se zdravotním postižením, děti a mládež nebo senioři. Pro zastřešení všech aktivit byl zpracován pilotní program **Bez bariér – bez hranic®**, kterému byla Úřadem průmyslového vlastnictví udělena ochranná známka platná do dnes.

Zpočátku se činnost TRIANONU zaměřovala na monitoring přístupnosti - bezbariérovosti, na což v prosinci roku 2003 navázalo přijetí prvního handicapovaného zaměstnance. Odstartovaly také první osvětové aktivity, např. literárně-tvůrčí soutěž „Nejen den Země“, výtvarná soutěž „Ekoplakát“ nebo mezinárodní konference studentů na téma „Obnovitelné zdroje v teorii a praxi“.

V listopadu roku 2004 byl oficiálně zahájen pracovní program „Separace pro recyklaci“, ve kterém byly vytvořeny pracovní pozice pro dva handicapované zaměstnance. TRIANON se stal organizací schopnou pomoci kraji, městům i obcím při naplňování Národního plánu vyrovnávání příležitostí OOSPO. Zároveň nabízí podporu samotným handicapovaným, například v oblasti řešení bezbariérovosti, při komunikaci s úřady nebo

v oblasti zaměstnanosti. Ve stejném období byl také zahájen **Senior Internet Euro Klub** – originální způsob výuky v oblasti informačních technologií, kde lektoři jsou studenti středních škol a posluchači senioři.

Činnost a výsledky tehdy ještě občanského sdružení zaujaly mnoho významných regionálních partnerů, kteří projevíli zájem o spolupráci. Jednalo se především o město Český Těšín, Trinecké železářny, a.s., Lázně Darkov Karviná, a.s., Zentiva, a.s., PETARDA PRODUCTION, a.s., Martek medical, a.s., Svaz obcí okresu Karviná, statutární město Karviná, město Jablunkov, Orlová a řada dalších. Do realizace pilotního programu se významně zapojily také Střední zemědělská škola (SZEŠ) Český Těšín a OPF Slezské univerzity v Karviné.

V r. 2005 se spolku podařilo získat vlastní objekt na ul. Na Horkách v Českém Těšíně, který je od té doby využíván jako sídlo organizace i zázemí pracovních programů pro handicapované. V r. 2008 byla Národní radou OZP udělena TRIANONU Výroční cena MOSTY a to za aktivity související s pracovní integrací osob se zdravotním postižením.

V letech 2011 - 12 proběhla rozsáhlá modernizace objektu, kde velkou měrou přispěla Nadace OKD.

V dalších letech se dařilo nadále rozvíjet vlastní podnikatelskou činnost i vzdělávací aktivity. Byla navázána nová obchodní partnerství v oblasti separace a ekologické likvidace. Ke zpracování vysloužilého elektromateriálu přibýlo i zpracování speciálních jednodruhových plastů. Pořízena byla nová technologická zařízení, např. mlýn plastů. Postupně docházelo také k rekonstrukci vlastního objektu a jeho modernizace v souladu s principy udržitelného rozvoje (využití obnovitelných zdrojů apod.). Byla zahájena spolupráce s Fakultou informatiky a elektrotechniky VŠB-TUO a část budovy se začala přetvářet na energeticky nezávislý objekt. V roce 2013 jsme obdrželi Cenu hejtmána Moravskoslezského kraje za společenskou odpovědnost a v roce 2014 Cenu Nadace OKD v kategorii „Projekt roku“.

V posledních několika letech se podařilo získat nemalé finanční prostředky (nejen) z evropských zdrojů a realizovat rozsáhlé investice, a to jak do provozu „Separace pro recyklaci“ (např. pořízení moderní linky na zpracování kabeláže, spektrometr), tak do objektu samotného (vnitřní zateplení výrobních prostor, realizace lité podlahy, prodloužení topné soustavy aj.). Zároveň byl zřízen nový pracovní program „Digitalizace a skartace“, do kterého bylo za finančního přispění partnerů pořízeno moderní technické vybavení pro skenování, digitální archivaci a skartaci (např. speciální knižní skener, multifunkční zařízení Xerox aj.). Za rozvoj sociálně-podnikatelských aktivit vděčíme městu Český Těšín, a také Moravskoslezskému kraji, Klastru sociálních inovací a podniků SINEC, z.s. Aktivity v oblasti ekologické osvěty a edukace se podařilo rozšířit i o technické vzdělávání a díky spolupráci s FEI VŠB-TUO bylo při TRIANONU zřízeno Společné vý-

zkumné a monitorovací centrum. Budova centra pak prošla v roce 2018 rozsáhlou modernizací, zejména byla vybudována příkladová zelená střecha s experimentálním skleníkem a pozorovacími včelími úly. Také zde bylo pořízeno nové technické vybavení k výuce (např. technické stavebnice LEGO®, 3D tiskárny, sady Arduino, spektrometry aj.). V posledních letech byly vzdělávací aktivity realizovány ve spolupráci se SVC Amos Český Těšín, kterému patří naše poděkování stejně jako městu Český Těšín za jejich dlouhodobou podporu. Aktuálně spolek TRIANON poskytuje pracovní příležitost 30 handicapovaným za-

městnancům, kteří zde ročně zpracují přes 200 tun elektroodpadu a jednodruhových plastů. Mnoho z původních partnerů s námi spolupracuje doposud, navíc k nim přibýli další významné společnosti z regionu. Velké poděkování patří firmám jako TRINECKÉ ŽELEZÁŘNY, a.s. - MORAVIA STEEL, a.s., VEOLIA průmyslové služby ČR, a.s., ČEZ Distribuce, a.s., SmVaK Ostrava, a.s., KOVONA Systém, a.s., OKD, a.s., Autoservis TRIKOL Těrlícko a dalším. V oblasti digitalizace a skartace se podařilo zrealizovat rozsáhlou zakázku například pro Moravskoslezskou vědeckou knihovnu, kdy bylo naskenováno a zdigitalizováno přes 17,5 tisíce stran nejruznějších knižních vazeb a publikací. Našich vzdělávacích i osvětových aktivit se ročně zúčastní okolo 500 návštěvníků.

Jsmo velmi rádi, že cíle, které jsme si před 18 lety stanovili, byly dostatečně nadčasové a daří se nám je více či méně plnit a dál rozvíjet. I přes spoustu překážek, se kterými se v rámci své činnosti setkáváme, jsme přesvědčeni, že naše snaha má smysl a budeme v ní pokračovat i nadále. Budeme se těšit, že společně oslavíme i další významná výročí!

Viliam Šuňal, TRIANON, z.s.

Foto: Archiv TRIANON, z.s.

Na Olze/Olši proběhlo mezinárodní sčítání vodních ptáků

Letošní termín mezinárodního sčítání vodních ptáků připadl na víkend 16. a 17. ledna. Na řece Olze/Olši bylo sčítání opravdu mezinárodní, protože hraniční úseky řeky sčítali naši i polští ornitologové.

Do sčítání je zapojeno přes 100 států na pěti kontinentech

Sčítání vodních ptáků je mezinárodní program, do něhož je zapojeno přes 100 států na pěti kontinentech. Každoročně se akce účastní kolem 11 000 dobrovolníků, kteří sčítají na 20 000 lokalitách. Počty zjištěných vodních ptáků se pohybují kolem 20 milionů jedinců, více než 170 druhů. Na území České republiky probíhá sčítání od roku 1966.

Nesčítají jen ornitologové

Cílem programu je zjištění početnosti a druhového složení u nás zimujících vodních ptáků a také sledování změn jejich početnosti na zimovištích. Sčítání probíhá zejména na řekách a všech vodních plochách, pokud možno ve stejnou dobu. Do akce se zapojují nejen ornitologové, ale i strážci přírody, skauti a další zájemci o přírodu, kteří mají zkušenosti s určováním ptáků. Sledování ptáků je pro mnohé dobrovolníky příjemným obohacením zimních vycházek, při nichž zároveň získávají cenné informace pro vědu. Je to jeden z dobrých příkladů tzv. občanské vědy, kdy dobrovolníci získávají důležitá data pro vědecká pracoviště, která by je sama v takovém rozsahu nedokázala nikdy nasbírat. U nás si toto sčítání nachází stále větší oblibu mezi zájemci o přírodu.

Postupuje se podle stanovené metodiky

Každý sčítatel si zvolí vybraný úsek a nahlásí se organizátorovi akce nebo se k dané lokalitě přihlásí na internetových stránkách www.waterbirdmonitoring.cz. Podle stanovené metodiky prochází daný úsek řeky nebo okolí vodní plochy a zaznamenává zjištěné druhy ptáků. K tomu zapisuje údaje o stavu lokality a počasi. Získané výsledky po sčítání vkládá do online formuláře. Národní koordinátor, kterým je Česká zemědělská univerzita, akce vyhodnotí

a zašle mezinárodnímu koordinátorovi, jímž je organizace Wetlands International.

Řeka Olza/Olše patří k pravidelně sledovaným vodním tokům a sčítání na ní probíhá od Jablunkova až po soutok s Odrou. U Českého Těšína jsou sčítány dva úseky – od silničního mostu v Třinci po silniční most v Chotěbuzi a od tohoto mostu po první most v Karvině, což je úsek délky necelých 23 km.

Letošní sčítání bylo spíše průměrné

Ačkoliv počet zjištěných ptačích druhů se výrazně nemění a pohybuje se v rozpětí 13–20 druhů, počty zimujících jedinců výrazně kolísají. Zatímco v roce 2017 bylo na úseku mezi Třincem a Karvinou zjištěno 2038 jedinců vodních ptáků 14 druhů, v roce 2018 to bylo 13 druhů v celkovém počtu pouhých 528 exemplářů, v roce 2019 bylo sečteno 1212 jedinců 19 druhů a v roce 2020 bylo zaznamenáno 15 druhů v počtu 789 jedinců. Rok 2021 se zapsal 17 druhů a 985 jedinci mezi spíše průměrné. Nejpočetně-

ším druhem je každoročně kachna divoká a ne jinak tomu bylo i letos.

Objevil se vzácný hohol severní, bílá volavka, čírka neb kachnička karolínská

Zajímavostí byl výskyt 1 samce a 2 samic hohola severního. Tento druh ubývající kachny byl pozorován i v loňském roce. Opět zimovala i nenápadná a dnes vzácná čírka obecná. Oproti loňskému roku však chyběl ledňáček říční. Objevila se i volavka bílá, která občas zalétne i do Českého Těšína. Labutě velké se zdržovaly v počtu 6 kusů nad Karvinou. Zajímavý byl výskyt kachničky karolínské u Třineckých železáren. Tato nepůvodní a zajímavě zbarvená kachna původem ze severní Ameriky, byla zaznamenána na tomto úseku vůbec poprvé.

Počty konfliktních druhů se výrazněji nemění. Celkem byli zaznamenáni jen 4 kormoráni, morčáků velkých bylo 101 a volavek popelavých bylo pozorováno 16. Počty těchto druhů meziročně kolísají, ale nevykazují žádný výrazný vzestupný nebo klesající trend.

Bobr už tradičně

Stejně jako v loňském roce byly na třech místech nalezeny stopy a ohryzy už stálého zástupce zdejší říční fauny – bobra evropského. Bobr patří mezi značně kontroverzní druhy. Nory si vyhrabává v hrázích vodních nádrží nebo v ochranných hrázích řek a narušuje jejich stabilitu. Tím, že si v řece uskládňuje zásoby potravy z vrbových větví nebo staví hráze či bobří hrady, vytváří překážky v toku. Na druhou stranu těmito aktivitami vpravuje do řek mrtvé dřevo, čímž vznikají ideální životní podmínky pro ryby a mnoho dalších živočichů. Např. v Německu odborníci zjistili, že v okolí bobřích hradů je až 80× vyšší početnost ryb než v částech toku, kde bobří hrady nestaví. Pokusy s umělým zapravováním mrtvého dřeva do toků ukazují, že je v takových místech mnohem více ryb i drobných bezobratlých živočichů.

Daniel Křenek,

Odbor výstavby a životního prostředí

Zachraňme půdu!

V minulosti si lidé půdy vážili. Vlastnit kousek půdy znamenalo, zvláště u chudých rodin, otázku přežití. Dnes je situace jiná a mnozí vlastníci půdy na ní už nehospodaří. Nejvýhodnější je ji převést na zastavitelné plochy a prodat jako stavební pozemky. Na Městský úřad Český Těšín chodí neustále další a další žádosti o převedení půdy na zastavitelné plochy. Jen za roky 2008–2019 bylo na území našeho města odňato ze zemědělského půdního fondu 35 ha půdy. Denně se v České republice zastaví 11–17 ha orné půdy a v Evropě je to až kolem 270 ha. V České republice je nyní zastavěno více než 8400 km² orné půdy. Celosvětové roční ztráty orné půdy jsou 50 000 km², přitom dnes žije na Zemi více než 7 miliard lidí a do roku 2050 se předpokládá nárůst na 9 miliard.

Jak má naše planeta uživit tolik lidí, když půdu ničíme takovou rychlostí? Než se vytvoří 1 cm kvalitní půdy, tak to trvá 100 i více let. Půda je to nejcennější co máme a měli bychom ji chránit. Novou nám nikdo nedá, a tu kterou jednou zničíme už obnovit nepůjde. Není například lepší půdu pronajmout či prodat místnímu zemědělci a od něj kupovat regionální potraviny? Další možností je pozemek převést na les, který bude přinášet benefity nejen jeho vlastníkov. Zatím se naše společnost tak nechová a dává přednost okamžitému zisku před udržitelným rozvojem. Co ale potom, když nám a hlavně našim dětem půda začne opravdu chybět? Opravdu musíme všechnu naši půdu zastavět?

Daniel Křenek, Odbor výstavby a životního prostředí

DUBEN

2021

MĚSTSKÁ KNIHOVNA

AKROPOL

ČÍTÁRNA A KAVÁRNA AVION

**KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ STŘEDISKO
STŘELNICE**

KINO CENTRAL

SVČ AMOS

SPRÁVA ÚČELOVÝCH ZAŘÍZENÍ

MUZEUM TĚŠÍNSKA

ARCHEOPARK CHOTĚBUZ-PODOBORA

TĚŠÍNSKÉ DIVADLO

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK

V průběhu dubna se můžete těšit na pokračování online pořadu „Host na Střelnici“ a pořadu „Talk show s kapelou“. Pořady Vás bude provázet moderátor Jirka Krupica.

Veškeré online pořady najdete na
www.kassct.cz, kanále YouTube
a www.facebook.com/kasstesin

ONLINE Host na Střelnici

ROBIN LIPO

Vystudoval režii na mezinárodní filmové škole v polské Lodži. Nyní připravuje svůj celovečerní debut Human Instinct v česko-polské koprodukcii. Jeho absolventský road movie TSANTSA jste mohli shlédnout v rámci loňského ročníku festivalu Kino na hranici.

ONLINE Host na Střelnici

EVI TOMEČKOVÁ

- EVIčenstvo království radosti

Máma, která skvěle vaří, peče a u toho si ráda zpívá a tančí.

ONLINE Host na Střelnici

MISHI Kubalová

Skvělá máma, talentovaná podnikavá tatérka s kreativním duchem a citem pro detail v oblasti inkoustu.

ONLINE Host na Střelnici

PETR FOLVARČNÝ

Mladý nadaný těšínský cyklosjezdař, již několik let se tomuto sportu věnuje na vrcholové úrovni. Za svou kariéru vyhrál evropský pohár, stal se mistrem republiky a také několikrát reprezentoval ČR na mistrovství světa.

ONLINE Host na Střelnici

MAREK BALICKÝ

Zdravotnický záchranář, hasič, lektor zážitkové první pomoci i freedivingu, který si chce splnit svůj sen o cestování v projektu Záchranář na cestách. Seskládacím kolem dojel do Japonska, na Filipínách žil rok, postavil si vlastní loď, dobrovolničil pro záchranou službu a učil freediving, na Novém Zélandu poprvé okusil kouzlo života v dodávce, v Austrálii pomáhal po požárech a následně ji přešel na městském skútru. V každé zemi přitom navštěvuje kolegy hasiče a záchranáře. Aktuálně žije ve své další dodávce na území ČR.

V PŘÍPADĚ PŘÍZNIVÉHO VÝVOJE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUACE PŘIPRAVUJEME...

6. DUBEN

🕒 18:00 KaSS „Střelnice“

LUKÁŠ PAVLÁSEK

„Kdo nepláče není Čech“

90 minutová one man show s podtitulem Češi, alkohol a Rock and roll je klasickou standup comedy, jen komik a mikrofon. Předprodej 250 Kč, na místě 290 Kč.

10. DUBEN

🕒 9:00 - 13:00 KaSS „Střelnice“

PRŮVAN V ŠATNÍKU

1. - 22. DUBEN

KaSS „Střelnice“

SOUTĚŽ O NEJKRÁSNEJŠÍ ČARODĚJNICI

Soutěž pro děti – stříhejte, lepte, kreslete, zkrátka tvořte! Vytvořte libovolnou výtvarnou technikou čarodějnici a přineste nám ji na recepci KaSS „Střelnice“ v termínu do 22. 4. 2021 (do 12:00). Soutěžit mohou jednotlivci i skupiny.

Veškeré čarodějnice vyfotíme a zveřejníme na naší sociální síti Facebook, kde rozhodnou o nejpovedenějším výrobku naši fanoušci! Lajkovat bude možné od 23. 4. do 29. 4. 2021 (do 12:00 hodin). Vyhrává fotografie výrobku s největším počtem „To se mi líbí“. Autor/skupina autorů nejkrásnější čarodějnice obdrží odměnu. V případě příznivého vývoje epidemiologické situace bude v areálu KaSS „Střelnice“ uspořádána výstava všech čarodějnic.

23. - 25. 4. DUBEN

🕒 14:00 - 19:00 nábreží Míru, KaSS „Střelnice“

JARNÍ PROCHÁZKA

Přijďte se projít po nábreží Míru a užijte si jarní atmosféru.

25. DUBEN

🕒 17:00 KaSS „Střelnice“

TĚŠÍNSKÁ TANČÍRNA

Pro milovníky tance, absolventy tanečních kurzů, manželské páry a přátelské dvojice jsou připraveny nedělní taneční večery pod vedením tanečního mistra Otona Hily a jeho taneční partnerky Hany Legerské. Na tanečním parketu si osvěží taneční kroky, naučí se nové taneční dovednosti. Vstupné: 100 Kč, studenti 50 Kč na osobu

30. 4. - 1. 5. DUBEN - KVĚTEN

🕒 od 9:00 KaSS „Střelnice“

DĚTSKÝ BAZÁREK

30. 4. - 1. 5. DUBEN - KVĚTEN

nábreží Míru, KaSS „Střelnice“

FILIPOJAKUBSKÁ PROCHÁZKA

Filipojakubská noc má své velké kouzlo. Je plná magie a měli bychom toho náležitě využít. Poslední dubnová noc trvá od soumraku 30. dubna do úsvitu 1. května a v tuto noc se údajně nejvíce projevuje tajemná síla čarodějnic. Lidé věřili také v to, že se v noci otevrou podzemní sluje a jeskyně, aby odkryly své poklady. Během této noci lidé skáčou přes ohně, aby vstoupili do nového roku očistění od všeho negativního, loučí se se zimou a vítají jaro. Očistný oheň mají zapálit i lidé, kteří budou slavit sami, plameny mají v noci před 1. májem magickou moc. Při tom mají myslet na to, co si přejí nebo čeho se chtějí zbavit. Nikdo však netuší, co ho po této noci čeká. Každý je tak krásně napnutý, co se bude dít – kouzlo přírody dělá zázraky. O to víc, když je tam obrovská tajemná síla zúčastněných dam.

To stavění máje má své kořeny už ve středověku. Na 1. května ráno stávaly v obcích nazdobené kmeny stromů a bylo otázkou cti, aby byly co nejvyšší. V předkřesťanské době snad měly máje představovat strážné duchy, které chrání vesnici před zlými démony. Velká májka byla umístěna na návsi a menší stavěli mládenci u domů svobodných děvčat. Pokud někdo májku vesnici odcizil, byla to pro ni velká ostuda. Proto v mnoha obcích vznikaly dokonce i hlídky, které máj střežily.

* změna programu vyhrazena

Co nás čeká v roce 2021? díl II.

Až se to rozjede, bude to opravdu jízda. Tak nějak by šlo popsat, co nás na filmové scéně čeká. A nebudou to jen hollywoodské trháky, které budou lákat diváky do našich kin. I čeští tvůrci měli spoustu času zapracovat na scénářích, ponocovat ve střížnách a doladit detaily. Takže nasedat, vyrážíme!

Režisér a scénárista Adam Hobzik představí gangsterskou komedii „Ubal a zmiz“. Velká filmová bláznivá noční jízda se odehrává převážně na pražském Žižkově, kde jde o velké peníze, podivný kšeft s balíkem trávy a o sekání malíčků. Hlavní postavy Mireček (Matouš Ruml) a Vilém (Janek Gregor) se živí pěstováním trávy a dostanou nabídku, která se neodmítá. Prodat veškeré zásoby trávy za jednu noc. Jenže když uzavrou obchod s nebezpečným Bulharem (Predrag Bjelac) a jeho pravou rukou (Karel Dobrý), zjistí, že jim někdo vykradl pěstírnu. Mají pár hodin na to, aby zachránili nejen kšeft roku, ale taky vlastní malíčky. Do toho všeho je pronásledují dva policisté ze staré školy (Martin Hofmann a Leoš Noha). Sám autor film charakterizuje slovy „Sbal prachy a vypadni po česku“.

Koncem ledna skončilo v srdci Českého ráje, na prosluněném a zasněženém vrcholku hory Kozákov, natáčení romantické komedie „Jedině Tereza“. Právě tady se rozhodovalo o tom, jestli řada nedorozumění, chyb a omylů, která zviklala lásku hlavních hrdinů, Tomáše a Terezy, přece jen nepovede ke šťastnému konci. Hlavních rolí se ujali Veronika Kheř Kubařová a Igor Orozovič, režisérem filmu je Jaroslav Fuit a autory scénáře jsou Kateřina Gardner a Pavel Novák.

Snímkem pro celou rodinu je „Gump – pes, který naučil lidi žít“ režiséra F. A. Brabce. Film byl natočen podle stejnojmenné knihy od Filipa Rožka vydané v roce 2019. Celým filmem provází hlas Ivana Trojana, který už dříve Gumpa namluvil jako audioknihu. A jaké je podle Trojana poslání příběhu, kterého se v knižní podobě prodalo přes 140 000 výtisků? „Když se naučíme porozumět pejskům, bude snazší porozumět sami sobě a ostatním lidem,“ myslí si herec. „Po tomhle příběhu si uvědomíte, že v tom, jak se chováme ke psům, ke zvířatům, máme mnohdy rezervy. Myslím si, že jsem docela dobrý pejskař, ale uvědomil jsem si, že jsem dost často netrpělivý. Často už spěchám do práce. A ono je zapotřebí si pro pejska udělat čas, přemýšlet a umět se vcítit do jeho duše a do toho, jak on se na ten svět dívá,“ dodal Ivan Trojan.

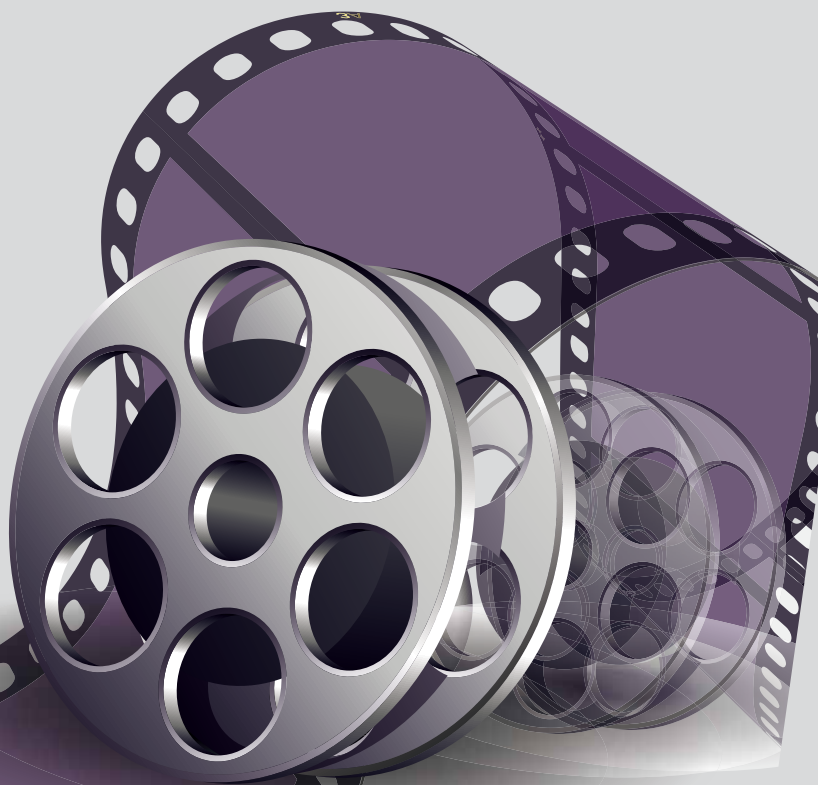
Ale nezůstane jenom u komedií. Do kin zamíří celovečerní dokumentární snímek „Nebe“ Tomáše Etzlera - prvního českého novináře oceněného cenou Emmy. Každodenní realita, kterou Tomáš v Číně sedm let na vlastní kůži zažíval, ve filmu silně kontrastuje s mikrosvětlem, který objevil v malé vesnici na severovýchodě Číny. Film řeší některá z největších témat moderní Číny: politika jednoho dítěte, lidská práva, nedostatek svobody náboženského vyznání, korupce nebo zhoršení lidských hodnot v komunistickém režimu, je ale také příběhem o lásce. Divácký ohlas je už teď nadmíru přívětivý, na ČSFD je hodnocen 78 procenty. (ČSFD není sponzorem tohoto článku)

Na co se dále můžeme těšit? Petr Jákl, tentokrát v roli režiséra, připravuje film inspirovaný skutečným příběhem jednoho z největších vojevůdců své doby, „Jan Žižka“.

Jakub Štáfek (Lavi) se fanouškům připomene ve zfilmované verzi online seriálu „Vyšehrad“.

V Josefově Dole v Jizerských horách skončilo natáčení nové romantické komedie „Přání Ježíškovi“ slovenské režisérky Marty Ferencové. Jde o vánoční příběh odehrávající se během jednoho dne, ve kterém se proplétá několik příběhů a řada zajímavých postav. Ve filmu se objeví například Richard Krajčo, Jiří Langmajer, Anna Polívková, Eva Holubová, Jaroslav Dušek, Elizaveta Maximová nebo Hana Vagnerová.

Těšíme se s Vámi!

DUBEN
2021

Program **Městské knihovny** *a Čitárny a kavárny AVION*

AKCE*

VÝSTAVY

21 STŘEDA 14:00

Městská knihovna
OSTRAVSKÁ UL.
nebo on-line

LITERÁRNÍ KAVÁRNA
NEJEN PRO SENIORY

Posezení u kávy s dobrou knihou a společným čtením.
Vstupné: ZDARMA

27 ÚTERÝ **„AVION“** ČITÁRNA A KAVÁRNA 17:00

Čitárna a kavárna AVION
nebo on-line

SPISOVATELÉ DO KNIHOVEN
VRATISLAV KADLEC

Překladatel, redaktor, prozaik.
Jeden z předních překladatelů
dětské literatury.

Za svůj literární debut Hranice
lesa si vysloužil Magnesii literu
2020 v kategorii Objev roku.

Vstupné: ZDARMA

do 30.4. MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČESKÝ TĚŠÍN

Městská knihovna
SLOVENSKÁ UL.
Minigalerie Na Plotě

DANIEL NAGAJDA
& SPOL.
LÉTAJÍCÍ DRAHOKAMY

Výstava fotografií, kreseb
a exponátů motýlů z různých
koutů světa.

Vstupné: ZDARMA

PRO DĚTI

12, 26 PONDĚLKÝ 16:00

Městská knihovna
HAVLÍČKOVA UL. nebo online

KREÁČEK

EKO tvoření – workshop pro děti
Vstupné: ZDARMA

26 PONDĚLÍ 10:00

Městská knihovna
HAVLÍČKOVA UL. nebo on-line

BOOKSTART – S KNÍŽKOU
DO ŽIVOTA
KLUB MEDVÍDĚ

Pro rodiče s dětmi do 3 let.
Čtení, hry, tvoření a aktivity
pro nejmenší. Informace
a rady pro rodiče.

Vstupné: ZDARMA

PRŮBĚŽNĚ
CELÝ MĚSÍC MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČESKÝ TĚŠÍN

Městská knihovna
SLOVENSKÁ UL.
Dětské oddělení Multimediální
knihovny

AŽ PŮJDETE KOLEM...

Soutěž pro děti. Za oknem
dětského oddělení knihovny
sledujte celý měsíc
„knihovnické okénko
pro děti“, kde se budou
objevovat soutěžní otázky.
Odpovědi vzhazujte do
přípravené schránky spolu
se svým jménem a kontaktem,
zařadíte se tak do slosování
o knižní odměnu.

BĚHEM
CELÉHO
MĚSÍCE DUBNA MĚSTSKÁ KNIHOVNA ČESKÝ TĚŠÍN

Městská knihovna
VŠECHNA DĚTSKÁ ODDĚLENÍ

PRVNÁČCI,
HURÁ DO KNIHOVNY

Po celý duben mohou
prvnáčci získat členství
v knihovně ZDARMA!

Pasování prvnáčků na
čtenáře bude věnováno
ekologické výchově našich
nejmladších.

Pro děti jsou připraveny
zajímavé EKO úkoly
a za odměnu si odnesou
kromě průkazky i zelené
překvapení.

Jak bude akce probíhat, vás
budeme informovat
na webových stránkách
knihovny.

FESTIVAL

17. – 22. 5.

LITERÁRNÍ FESTIVAL
ČTENÍ NAD OLZOU
Těšín EKOlogicky

Připravujeme zajímavá setkání
s několika autory a lidmi,
kteří se zabývají ekologií
a ochranou životního
prostředí. Součástí festivalu
jsou tyto dvě akce:

12. 4. – 7. 5.

EKO PÁTRAČKA

Soutěž pro rodinné týmy.
Vydejte se na vyznačená
místa v Českém Těšíně
a Cieszyně.

Pátrejte, plňte úkoly a bavte
se ekologicky!

Navštivte kterékoli oddělení
pro děti Městské knihovny
Český Těšín, dostanete zde
pátrací kartu, pokyny ke hře,
první soutěžní úkol a zelené
překvapení.

Soutěž bude vyhodnocena
v rámci festivalu v pondělí
17. 5. v 16:00 v Čitárně a
kavárně Avion.

19. 4. – 7. 5.

JSEM EKO!
JESTEM EKO!

Soutěž pro žáky 8. a 9. třídy
ZŠ a studenty SŠ v Českém
Těšíně a Cieszyně.

Navrhní informační kampaň ke
zlepšení ekologické situace ve
městě (např. vymysli vizuální
stránku kampaně: logo, heslo,
leták s jednotlivými kroky).

Bližší informace v knihovně
na Havlíčkově ul.

Návrh pošli do 7. 5. na adresu
havlickova@knihovnatesin.cz
Soutěž bude vyhodnocena
v rámci festivalu.

„AVION“
ČITÁRNA A KAVÁRNA

MěK Ostravská ul., tel. 558 746 950
MěK Havlíčkova ul., tel. 558 711 147, 558 741 548
MěK Slovenská ul., tel. 558 741 548,
558 712 935
KaSC Dolní Žukov, tel. 558 712 058
www.knihovnatesin.cz

ČITÁRNA A KAVÁRNA AVION, Hlavní tř.,
tel. 558 711 961, www.noiva-tesin.cz

* Změna programu vyhrazena.
Program se může doplnit, změnit,
vše zaleží na aktuálních vládních
nařízeních kvůli covidové situaci.

EKO PÁTRAČKA

VYDEJTE SE PO ČESKÉM TĚŠÍNĚ a CIESZYNĚ, PÁTREJTE, PLŇTE ÚKOLY a **BAVTE SE** EKOLOGICKY!

VYBAVENÍ NA CESTU

Dobrá nálada, svačina,
pití, nějaké eko-voztítko
(třeba kolo, koloběžka apod.),
tužka, papír, hrací karta.

Začátek PÁTRAČKY

Navštiv kterékoli
oddělení pro děti

Městské knihovny Český Těšín
na ul. Ostravská 67, Havlíčkova 6
nebo Slovenská 1. Dostaneš zde
pátrací kartu, mapu, pokyny
ke hře, první soutěžní úkol
a také na tebe čeká
zelené překvapení.

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE

Proběhne na zahájení
Literárního festivalu
čtení nad Olzou,
17. 5. 2021
v Čítárně a kavárně
Avion v 16:30 hod.

Podmínky účasti

Minimálně
1 dospělý + 1 dítě.
Klidně všechny děti,
či více dospělých...

Ať se baví
celá rodina!

Soutěž proběhne v souladu
s aktuálním nařízením vlády.

Jak se stát PÁTRAČEM?

Navštivte podle mapy
7 stanovišť ve městech
Český Těšín a Cieszyn.
Na každém objevte úkol
spojený s tématem ekologie
a ten pak splňte dle
daných pokynů.

Kdy se pátrá?

12. 4. – 7. 5.
2021

MĚSTSKÁ KNIHOVNA
ČESKÝ TĚŠÍN

1

U NAS NA DVORKU... NA ZELENÝ ČTVRTEK

1. 4. 2021, 14:00 – 17:00, zahrada SVČ Amos

Na dvorku se hodně děje! Přijďte se podívat! Pro každého se něco najde! Přivítáme jaro a budeme se těšit na Velikonoce! Vítání jara s CM Slezan a kapelou Bukóř, Velikonoční jarmáreček a rukodělné dílny, Vynášení Mořany.

Akce je pořádána v rámci projektu „*Kaj indži inači-u nas po našymu*“. *Lidová kultura Těšínského Slezska*.

Akce bude uskutečněna a uzpůsobena dle platných nařízeních a aktuálnímu počasí, sledujte aktuální informace na webu a FB.

1

DAGMAR KAPUSTKOVÁ — HLEDÁNÍ BARVY

1. 4. 2021, 16:00, Galerie CFTS SVČ Amos

Vernisáž výstavy obrazů Dagmar Kapustkové, členky výtvarné skupiny **Osmička**. Autorka nás obohatí krajinomalbou nebo zátiším, které jsou její srdeční záležitostí.

Výstava potrvá do 30. dubna 2021.

7

MALÝ ATLET

7. – 16. 4. 2021, zahrada SVČ Amos

Akce pro MŠ a družiny! Děti mohou absolvovat společně se svými učitelkami a vychovatelkami různé sportovní úkoly – slalom, panák, hod na cíl, zdolávání překážek atd. Po ukončení činností je pro děti připravena drobná odměna.

16

19

PÁLENÍ ČARODĚJNIC

19. 4. – 2. 5. 2021, park Frýdecká

Pálení čarodějnic neboli Filipojakubská noc je lidový zvyk spojený s pálením ohňů a vírou v čarodějnice. Letos jsme tuto akci pojali jinak. Připravujeme pro vás zábavnou cestu parkem, kde budete mít možnost ochutnat atmosféru tohoto lidového zvyku.

2

19

DEN ZEMĚ

19. – 23. 4. 2021, zahrada SVČ Amos

Akce je určena pro mateřské školy a družiny z Českého Těšína, pro které bude připraveno několik zábavných úkolů.

23

Formát konání akcí se odvíjí dle aktuálních vládních epidemiologických opatření.

//////////////////////// **připravujeme** //////////////////

Tvoříme pro maminky: 9. 5. Den matek // 30. 5. Den dětí

Středisko volného času Amos | Frýdecká 690/32, Český Těšín

www.svcamos.cz

**TĚŠÍNSKÉ
DIVADLO**

ČESKÁ SCÉNA
+420 734 263 918 / obchodni@tdivadlo.cz
SCENA POLSKA
+420 604 616 330 / scenapolska@tdivadlo.cz
BAJKA
+420 725 781 299 / bajka@tdivadlo.cz

www.tdivadlo.cz

Web divadla v novém designu Strona teatru w nowej szacie

Po téměř ročním úsilí získaly internetové stránky tdivadlo.cz nový design. Divadlo na něm spolupracovalo s ostravským Studiem Created. Došlo také ke změně loga instituce, ale proměnou prošlo i grafické pojetí divadelních plakátů a dalších tisků, například programů a pozvánek. Jakmile bude moci být otevřena pokladna divadla, budou v ní v prodeji propagační předměty s novým logem [tužky, gummy, hrnky, trička].

Efektem blisko ročních działań jest odnowiona strona internetowa tdivadlo.cz. Teatr współpracował nad nowym dizajnem z ostrawskim Studio Created. Zmienione zostało logo instytucji, ale również rozwiązania graficzne afiszów teatralnych i innych druków, programów i zaproszeń. Jak tylko będzie mogła wznowić swoją działalność kasa teatralna, można będzie w niej kupić gadżety z nowym logotypem [ołówki, gumki, kubki, koszulki].

Novinka České scény

Leslie a John jsou nejlepší kamarádi. Ale předbrat někomu takovému slečnu může být problém. Ovšem ještě větší problém je kontrola z finančního úřadu. Navíc se ukáže, že John chtěl ušetřit na daních a léta uváděl Leslieho v daňovém přiznání jako svou manželku. A proč ne, vždyť Leslie je jméno jak pro muže, tak pro ženu. A tak aby se na podvod nepřišlo, musí se Leslie převléknout do ženských šatů. Ale ouha, v bytě se kromě kontroly objevují i další návštěvníci... Brilantní komedie plná nedorozumění, humorných záměn i dramatických zvratů se zábavnou pointou v režii Petera Gábora.

Bajka natáčí nový seriál Bajka kręci nowy serial

Na přelomu loňského a letošního roku natočila Bajka pro své malé diváky devítidílný seriál z představení Velká policejní pohádka Karla Čapka. Novinku jsme nemohli uvést před publikem, a tak se z loutkoherců stali na čas také filmaři. Teď členové Bajky připravují další seriál, již dříve uvedeného Pinokia Carla Collodiho. Podrobnosti o jeho uvedení najdete na našich internetových stránkách nebo na facebookových profilech Bajky nebo Těšínského divadla.

Na přelom roku Bajka nakrčila dla swoich małych widzów dziewięciocodinkowy serial Wielka bajka policyjna Karla Čapka. Widzowie dotychczas nie mieli możliwości obejrzenia tego spektaklu w teatrze, dlatego aktorzy postanowili zamienić się w filmowców. Zespół Bajki przygotowuje kolejny serial, na podstawie już znanego widom spektaklu Pinokio Carla Collodiego. Informacje dotyczące tego projektu znajdą Państwo na naszych stronach internetowych oraz na profilu facebookowym Bajki i Teatru Cieszyńskiego.

Scena Polska zapropnuje

Thornton Wilder [1897–1985] za dramatu „Nasze miasto” [1938] otrzymał nagrodę Pulitzera. Akcja toczy się na początku XX wieku w prowincjonalnym mieście. Bohaterami są zmarli zamknięci w pułapce nieśmiertelności. Próbują widzom opowiedzieć o swoim życiu, odtwarzając stare historie i układając je na nowo. Główna bohaterka, Emilka, mając szansę spojrzeć na swoje życie po śmierci, mówi: „Nie miałam pojęcia, że to wszystko było tak! Czy jakaś żyjąca istota zdawała sobie kiedyś sprawę z życia – wtedy, kiedy przeżywała je?” Reżyser odpowiada: „Nie. Chyba czasem święci – albo poeci...” Reżyseria Bogdan Kokotek.

FORTUNA BĚH letos nebude

Loňský 12. ročník Těšínského Fortuna běhu byl v roce 2020 z důvodu vypuknutí pandemie koronaviru odložen z termínu 26. dubna na září a poté v důsledku druhé vlny epidemie a omezením v pořádání sportovních akcí znovu přeložen až na rok 2021. Už od prosince 2020 pravidelně probíhala jednání s polskou stranou a v lednu 2021 byly zahájeny přípravy organizace tohoto 12. ročníku běhu. První náklady související s přípravou závodu, které jsou v případě jeho neuskutečnění nevratné, vznikají již v únoru. Pro realizaci závodu je totiž nutné již během této doby zajišťovat smlouvy s poskytovateli různých služeb, povolení dopravního inspektorátu a PCR, opravu poškozené komunikace, změny tras autobusů městské hromadné dopravy, zdravotnickou službu, požární hlídku, dohled Městské policie, propagační materiály, trička,

tašky na dárkové předměty, věcné ceny a další. Vzhledem k okolnostem byla proto v průběhu února 2021 možnost realizace akce po-

jednávána s vedením města Český Těšín a Cieszyn a následně byl 12. ročník Fortuna běhu v letošním roce definitivně zrušen. Vzhledem

ke stávající epidemiologické situaci je důvodem zrušení Fortuna běhu obrovské množství závodníků – bezmála 1 000 dětí a 1 400 dospělých a stovky diváků v průběhu závodu i na stadionu. S ohledem na počty přihlášených závodníků i celkovou organizaci závodu nelze omezit počet účastníků ani diváků a nelze zajistit nutné rozestupy a povinnost nošení roušek/respirátorů. V současné době také není jisté, zda budou v době konání běhu otevřeny hranice s Polskem nebo za jakých podmínek bude možné hranice překračovat.

Koncem roku 2021 zahájíme jednání o dalším, v pořadí však stále 12. ročníku Fortuna běhu a následně začne jeho příprava. Už v tuto chvíli však známe termín jeho konání. 12. Těšínský Fortuna běh se tedy uskuteční **24. dubna 2022.**

*Ing. Alena Nogolová,
SÚZ Český Těšín*

ARCHEOPARK CHOTĚBUZ-PODOBORA

Karvinská 455 | 735 61 Chotěbuz | ☎ 552 309 133 | archeopark@muzeumct.cz

www.archeoparkchotebuz.cz

Otevírací doba v dubnu:
út-pá 8-16 h | so-ne 9-17 h

@muzeumtesinska

Od 1. dubna veřejnosti zpřístupněna multifunkční budova s expozicí i akropole (venkovní areál)*

* Otevření Archeoparku se řídí vládním nařízením. Aktuální informace na webu a FB.

Stephen Ashton na OA

„Cítil jsem, že jsem vítáný“ říká Stephen Ashton, rodilý mluvčí působící na Obchodní akademii

Je již tradicí, že na Obchodní akademii působí rodilí mluvčí ve výuce cizích jazyků. V tomto školním roce se mají možnost žáci potkávat a hovořit s panem Stephenem Ashtonem, který pochází z Velké Británie, konkrétně přímo z Londýna.

V rámci hodin anglického jazyka vznikl tento rozhovor, kdy se tentokrát, netradičně, ptali Stephena žáci.

Proč sis vybral k životu právě Českou republiku? A chtěl bys tady už zůstat napořád?

Moje manželka pochází z Vendryně. Často jsme během pobytu ve Velké Británii jezdili navštěvovat její rodinu. Měl jsem to tam moc rád, a když se naskytla příležitost, přestěhovali jsme se z Anglie do Ostravy. Jediné, čeho jsem se bál, byla jazyková bariéra a možnost pracovních příležitostí. Teď už mám tady trvalý pobyt a žádné plány vrátit se do Anglie zpět.

Jaký byl tvůj první dojem z nás Čechů?

Už od počátku jsem cítil, jak jsem vítáný a že Češi jsou velmi přátelští a pohostinní.

Vnímáš nějaké významné rozdíly mezi životem u vás v Anglii a tady?

Pocházím a přijel jsem z Londýna, takže největší rozdíl byl v tom, že zdejší život není tak uspěchaný. Hlavně tady v menším městě, kde teď žiji.

Proč ses stal učitelem?

Jak už jsem řekl, měl jsem obavy, jestli si tady najdu práci, protože česky neumím. Manželka je ale učitelka a sama mi navrhla, ať zkusím učit

angličtinu. Po pěti letech, co jsem učil angličtinu na základní škole a v CTBA, věřím, že to byla správná volba, protože mě tato práce velmi baví.

Čím jsi byl, než jsi začal v naší zemi učit?

Má profesní kariéra je hodně pestrá. Jsem vystudovaný inženýr (výroba konstrukční oceli a výroba a tváření plechu). Pak jsem se pohyboval v oblasti financí a pojišťovnictví. Věnoval jsem se obchodování s komoditami. S příchodem milénia jsem svůj velký koníček a to ruční výroba nábytku a vnitřní design, začal realizovat podnikatelsky.

Jakou cenou radu jsi na počátku kariéry učitele dostal?

To je dobrá otázka, ale nemám na ni jednoduchou odpověď. Ve svém životě se řídím pravidlem, abych všechno dělal, jak nejlíp dovedu a to za všech okolností. A pokaždé se snažím neustále se zlepšovat.

Líbí se ti práce učitele na OA v Českém Těšíně?

Začal jsem na OA pracovat loni v září a po méně než měsíci přišel druhý lockdown. Od té doby učíme online a měl jsem zatím jen málo příležitostí potkat se s kolegy a žáky tváří v tvář. Ale těším se, že se to brzy vrátí do jakéhosi normálu a budu mít šanci se s nimi lépe poznat.

A co říkáš na naše město – Český Těšín?

I když tady nebydlím, mnohokrát jsme ho před pandemií s manželkou navštívili. Je to město plné života se zajímavými budovami, náměstím, muzeem a mnoha dalšími zákoutími, které člověk může prozkoumat, aniž by musel někam daleko cestovat. A to doufám, že udělám, až lockdown skončí.

Zdá se ti čeština těžká? Máš své oblíbené slovo? Nebo takové, které se ti špatně vyslovuje?

Musím přiznat, že jsem zatím neměl ani jednu hodinu češtiny. Ale jazyk je pro mě hodně náročný. Umím se zeptat na cestu a nakoupit potraviny, to je vše. Oblíbené české slovo je „pivo“ a největší problémy mám se slovem „zmrzlina“.

Které místo na světě si přeješ ještě vidět?

Náš nový dům ve Vendryni, až bude postaven.

*Mgr. et Bc. Jana Kantorová,
vedoucí sekce anglického jazyka*

Poděkování hospicové péči MEDICA Třinec

Doba, kdy jsme se dozvěděli tátovu diagnózu, byla velmi náročná. Spolu se šokem nás zasáhl strach z toho, co bude a jak to jako rodina zvládneme. Pevným bodem v tomto bolestném a nejistém období se stal kontakt s hospicovou péčí Medica Třinec. Už první rozhovor o možnostech péče působil, jako byste se dovolali na linku bezpečí. Naši rodině se věnovala paní Rusnoková, která se nám stala průvodkyní na následujících pár měsících. První rozhovory obsahovaly nekonečné proudy otázek – našich jako doprovázející rodiny, ale především tátových. Ten měl sice těžkou nemoc, přesto stále bystrou mysl, která v takových chvílích kladla upřímné a obtížné otázky. Paní Rusnoková naslouchala, pojmenovávala emoce, sdílela vlastní zkušenosti a doporučení. Nabízela praktické rady. V posledních týdnech jeho života nás dokázala připravit na postup nemoci. Společně s MUDr. Farkašem z ambulance léčby bolesti řešili komplikace, které se v průběhu nemoci vyskytly. Paní Rusnoková nás provedla domácí péčí o umírající osobu s velkou vlídností.

Pro mě osobně, přes všechno zlo nemoci, existoval přínos a ten byl v možnosti se na konec připravit. Připravit se na další cestu. Těžko se popisuje duchovní rozměr. Ale i ten se pro mě stal reálným. Jsem svědkem konce života a zároveň vidím, jako by se rodil ten nový. Naše rodina zažila, že táta mohl odejít klidný a smířený. Za tento pohled jsem nesmírně ráda. Nedovedla jsem si to do té doby představit, ani vyslovit. Teď můžu říct, že nakonec bylo pro mě setkání se smrtí mnohem laskavější, než jsem čekala. Jsem vděčná za to, že to byla dobrá zkušenost.

Oslovte hospic. Nebudete na umírání sami.

Alice Biolková, dcera

Karneval s Amosem

Karneval 2021 v rámci covidové situace jsme pro děti a širokou veřejnost připravili v místním

parkovém areálu na ul. Frýdecké. V parku jsme rozmístili 9 stanovišť, každé stanoviště vybízel děti ke hrám, hádankám a soutěživosti. Pro děti z mateřských školek bylo připraveno ještě 10. stanoviště, které se nacházelo u vstupu do SVČ Amos. Tam byl pro ně připraven karnevalový fotokoutek a malá sladká odměna pro všechny. I na tento netradiční karneval se děti důkladně připravily a na procházku vyrazily s maskou. Veselé fotografie dětí pak byly zaslány organizátorkám akce. Karnevalová akce měla velký úspěch a ohlas nejen u učitelů a dětí z MŠ, ale i u veřejnosti.

Marcela Chylová, SVČ Amos

INSPIRUJ SE

NAVRHNI

GLOBÁLNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ TÉMATA

Fakta o klimatu <https://faktaoklimatu.cz>

Ekolist.cz – zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii

<https://ekolist.cz>

Greenpeace <https://www.greenpeace.org/czech>

ČR a ENVIRONMENTÁLNÍ TÉMATA

Fridays for Future – klimatická krize

<https://www.facebook.com/fridaysforfuture.cz>

Hnutí DUHA <https://www.hnutiduha.cz/aktualni-temata>

INFORMAČNÍ KAMPAŇ KE ZLEPŠENÍ EKOLOGICKÉ SITUACE VE MĚSTĚ

**např. VYMYSLI VIZUÁLNÍ STRÁNKU KAMPAŇE:
LOGO, HESLO, LETÁK S JEDNOTLIVÝMI KROKY**

Návrhy pošli do 7. 5. 2021 na adresu
havlickova.dospele@knihovnatessin.cz

MĚSTSKÁ KNÍHOVNA
ČESKÝ TĚŠÍN

Český Těšín
17. 5. – 22. 5. 2021

ČTENÍ NAD OLZOU
Literární festival

TĚŠÍN EKOLOGICKY

Literární festival Čtení nad Olzou

Beton a hlína, Zážrak jménem voda, Plastics maritimus, invazivní druh, Zelené báje, Jak Eda ke kompostu přišel, Mizíci hmyzíci, Zero waste pro děti....

Tyto názvy knih napovídají téma 12. ročníku Literárního festivalu čtení nad Olzou, který v termínu od 17. 5. do 22. 5. 2021 připravuje Městská knihovna. Podle nich není těžké uhádnout, že letošní ročník proběhne ve znamení ekologie a ochrany životního prostředí. Dali jsme mu podtitul **Těšín EKO-logicky**.

Program Čtení nad Olzou nabídne mimo jiné několik setkání s autory knih, s lidmi, kteří se zabývají ochranou životního prostředí, seznamovací dílny s knihami o přírodě, ekologii a environmentální výchově, výtvarné dílny, scénická čtení i soutěže. Těšit se můžete na autorská čtení a besedu s Bogdanem Trojakem, básníkem, překladatelem a naturálním vinařem nebo Markétou Pilátovou, autorkou *Senzibila*. Viktorie Hanišová přijede představit svou nejnovější knihu *Beton a hlína* (duben 2021), která je napsaná formou rozhovorů o šetrnosti a udržitelnosti ve městě. Workshopy pro děti připraví Katarzyna Vanevská a Agnieszka Dąbrowska. Ochrana životního prostředí se již více či méně promítá do každodenního života každého z nás, ale zároveň vnímáme potřebu své vědomosti v této záležitosti rozšiřovat. Proto budou jistě zajímavé přednášky ekologů a odborníků na ochranu životního prostředí Daniela Křenka, Jana Michníka a Jana Kondziolky. Nenechte si je ujít!

Soutěže, o kterých již byla zmínka, začínají už v dubnu a jsou připravené pro různé věkové kategorie. Obě budou trvat přibližně měsíc a vyhodnoceny budou v týdnu Literárního festivalu čtení nad Olzou. První z nich je soutěž pro 8. a 9. třídy ZŠ a SŠ v Českém Těšíně i Cieszyňě s názvem **Jsem EKO! Jestem EKO!** Úkolem soutěžících bude navrhnout informační kampaň ke zlepšení ekologické situace ve městě (např. vymysli vizuální stránku kampaně: logo, heslo, leták s jednotlivými kroky). Druhá je soutěž pro rodinné týmy s názvem **EKO pátračka**, která bude probíhat formou questingu na území Českého Těšína i Cieszyne. Úkoly bude potřeba řešit celkem na sedmi stanovištích a odpovědi zaznamenat do hrací karty. Zapojte se s dětmi a bavte se ekologicky! Podrobné informace o obou soutěžích najdete na letácích v kulturním měsíčníku v tomto výtisku Těšínských listů.

Podrobný program celého Literárního festivalu čtení nad Olzou zveřejníme v květnovém výtisku Těšínských listů a na webu a facebooku Městské knihovny.

Mgr. Dana Zipserová
Městská knihovna Český Těšín

NIMA FUNUS, JAKO FUNUS

Nikierzi ludzie sie narodzom z takim czymśi, że kaj wleżom, tak je wszystko inksze niż my som zwykli. Baji nasza ciotka Liza kaj wleżała, tam naroz wszystko było na opak. Jo wom nie wiem jako ona to robiła, ale jedno było jasne - z ciotki Lizy wszyscy mieli lufta. Ona už to miała tak od narodzynio, wycie? Przisła na świat trzi tydzie po terminie a doktorzi jejom mame straszli, że isto to bydzie nosić 9 roków jako słoń. Jak Liza uwidziała świat wożyła 6 kilo, była som szpek a její mama prawiła, że była tymu nejszpakniejszo ze wszystkich její sześci dziecek. Dali ji na miano Nala, bo sie narodziła w niedziale, a u nich było zwykym dować miana podle dni w tydniu. Takom mieli fantazyje. A tak piyrszego pomianowali podle pyndziałku Pieter, drugi był Wacław, trzecio była Sabina, czwarty Cyryl, piąto Pelagia, szósty Sylwester. Liza była siódmo, tuż miała być na N, jako Niedziela.

Hned, jak jyny začła mówić, a na nieszczyńsi strasznie wczas, tak sie sama przemianowała na Liza. Na Nela przestała słyszeć. Její brat Pieter ku Lizie ji przidoł Mona, tak z tego wyszło Mona Liza. Pelagia, kierej można było luto prawiła, że esi, tak akurat koza Liza a ni jakosi zcwkrło Mona. Tata z tym zrobił porządek a prawił, aby ji dali pokój. Jak chce być Liza, tak niech je Liza. Tak ta nasza ciotka Nela, pardon, Liza nieśta ostude, kaj wleżała. Jak miała dwa roki poszła do somsiada a prawiła, aby ji dali najeść, bo jom doma głodnom. Tuż ostuda, jo wom prawiym, na całom dziedzinie była. Inszym razym poszła sama do sklepu z tym, że jom mama posłała wybrać se mantel, a że se go potym przidzie zapłacić. Wybrała se tyn nejdrogszy. Doma dostała od taty na zadek, ale za tyn mantel to stoło. Za tydziyń przisła bez mantla. Prawiła, że ji było ciepło, tak go po ceście sewyłka, ale nie pamiętała kaj. Naszli go na końcu dziedziyny styrzonych miyndzy sztachetami na płocie. Cało rodzina furt twierdła, co zaś ta Liza kiedy wymyśli. Ona už nie musiała wymyślać, to už i zustało na dycki a ciągło sie za niom pumału aż do śmierci. Tymu też sie isto ani nie wydała, bo chłopi z nij mieli strach.

Jak už miała swoji roki, pojechała kansi do świata na orlap. Nie bytaby to ale Liza, aby zaś nie namiyszała. Jednego pieknego popołednia zymia sie tam zatrzała a hotel kaj miyszkała sie zesul. Teraz sie wom to można bydzie zdać morbidni, ale nie miyjcie strach, bo to był zaś, i gdyż nie zawiniony, kanadzki konsek Lizy. My sie dowiedzieli z telewize co sie stało, a czekali co bydzie. Za jakisi czas nom dali znać, że ciotke Lize nom prziwiezom w pozinkowanej truwle. Obeczeli my jom, bo jako była, tako była, stejnie my jom mieli radzi. Funus my zaiścili na siódmego dziewiuty we czwortek o czternostej po połedniu. Party my nie starczyli rozestać, tak znomi a somsiedzi sie to dowiedzieli už jyny od nas. Ale uzaś by to nie była ciotka Liza, dyby sie to nie doplytło. Wszyscy o czternostej przisli do kościoła, ale ni we czwortek jyny w pyndziałek czwartego dziewiuty, bo im sie jakosi pomyliły ty numer. Dziwne im było, że przed kościołym nima żodnego z rodziny. Wylož fardoż, bo se myśłoł, że mu coś umkło. No, a tak sie wszyscy dowiedzieli, że chcieli ciotke pochować cztery dni do przodku. To ale eszcze nima koniec, tak wydziyrzcie. We czwortek, jak truwła z fotkom ciotki Lizy stoła przed ołtorzym, dwirze sie odewrzyły a prostrzodkym kościoła, we własnej osobie, szła ciotka Liza. Nie wiedziała, że przisła na swój własny funus, aż uwidziała na truwle swojom fotke. Dwie baby omdlały, bo jom wziyny za ducha.

Ukozało sie, jak už sie isto domyślocie, urzyndy przy tym zmatku wymiyniły papiyry, bo ciotka akurat jak zymiom trzepało sie mocała w morzu, a przisulo jyne její papiyry, kiere ona, ze zasady, nie nosila ze sebo. W gospodzie na tej stypie - nie stypie było tak wiesioło, jako na niejednym wiesielu. Ja, nima funus, jako funus. Chwała Bogu, że takich ludzi jako ciotka Liza bywo mało, bo wszystkich na około może z takich szlag trafić, a oni z każdej szlamastyki wylezom cało.

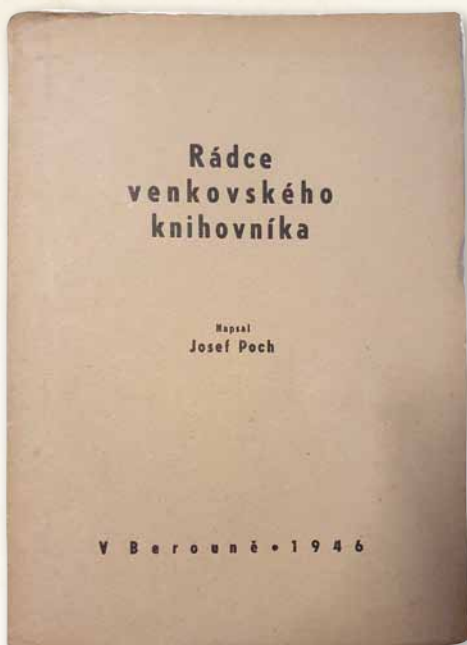
Wasz Karo

Jak to začalo s půjčováním knih na Těšínsku

Knihovny v Českém Těšíně většinou bereme jako samozřejmost, která doprovází lidi od jejich útlého věku po seniorský věk. Zamysleli jste se však někdy nad tím, jak to s výpůjčkami knih v našem městě vůbec začalo? Přiznávám, ani já jsem o historii knihovnictví na Těšínsku potažmo v bývalé Rakousko-uherské monarchii do dnes nic netušil. Proto jsem se vypravil za osobou nejpovolnější a rád se teď o své poznatky podělím.

Již v dávných dobách, především v časech národního obrození, si lidé mezi sebou předávali knihy pečlivě zabalené v plátně a chovali se k nim s určitou zbožnou nadějí, že právě četba knih a vědomosti z nich sebrané, jim zajistí lepší budoucnost. Vraťme se tedy do Těšína 3. března Léta Páně 1773, kdy se narodil první knihovník Těšínského Slezska Jan Leopold Šeršník. Výčet jeho profesí je obsáhlý, ale držíme se především knihovnictví. Zde mne napadá, proč je vlastně březen označován jako měsíc knihy (později jako Měsíc čtenářů). Našel jsem souvislost právě s datem narození tohoto těšínského velikána. Významně se projevil coby zakladatel Šeršnikova muzea (*Scherschnik-Museum in Teschen dnes Muzeum Śląska Cieszyńskiego v Těšíně*), kde byla umístěna historicky první knihovna. Ta dnes čítá kolem 12 000 svazků knih.

Vraťme se do Českého Těšína a do úplného začátku knihovnictví v našem městě. Tomu hodně napomohl zákon ze dne 22. července 1919 o veřejných knihovnách obecních, schválený Národním shromážděním tehdejší Československé republiky. Následně po roce 1920 vzniká Česká obecní knihovna v Českém Těšíně vedená snad historicky prvním knihovníkem Oldřichem Novákem. Kde se první obecní knihovna nacházela, není možné přesně určit, zachoval se však seznam knih této knihovny vydaný v knižní podobě. Ví se také, že na Frýdecké ul. se nacházelo polské oddělení městské knihovny.

Ve třicátých letech minulého století nabíralo knihovnictví v Českém Těšíně nebyvalý rozvoj, který bohužel ukončila druhá světová válka. Během války knihovny jako takové fungovaly, ale půjčovaly se knihy pouze v německém jazyce. Díla psaná v češtině a polštině doslova vymizela a po válce se dohledalo pouze 40 knih, které byly celou válku knihovníky ukryty.

Prvního září roku 1945 se v místnosti č. 31 budovy městské radnice přesně v 11.00 hod. konala schůze, na které byla jmenována Knihovni rada města Český Těšín. Ta konstatovala, že „proponovaná sklepni místnost ve Fuldově vile v Masarykových sádkách zdá se nevyhovovati účelům knihovny“. Pro knihovnu byla tedy vybrána místnost v budově městské radnice, kde sídlila

s malými přestávkami do r. 1961. Odtud přešla se svým ústředím do kulturního domu. Aby občané žijící v centru města neměli do knihovny daleko, byla zřízena na Náměstí v bývalém Domě osvěty pobočka městské knihovny. Ta se pak v r. 1964 přestěhovala na Náměstí č. 2, a v r. 1992 přesídlila na ul. Havlíčkovou 6, kde ji najdeme dodnes.

Městská lidová knihovna v Českém Těšíně nesla tento název od r. 1945. Následně byla přejmenována na Městskou veřejnou knihovnu a čítárnu v Českém Těšíně, což platilo do roku 1950. V letech 1951-1960 působila jako Okresní lidová knihovna. Zlom se dostavil až v roce 1961, kdy se knihovna dostala zpět pod správu města jako Městská knihovna v Českém Těšíně a přesídlila do nového Kulturního domu na Ostravské ulici spolu s Těšínským divadlem, kde si chodíme půjčovat knihy i dnes. O dvacet let později přešla pod správu Okresní knihovny Karviná, kde působila do konce roku 1995.

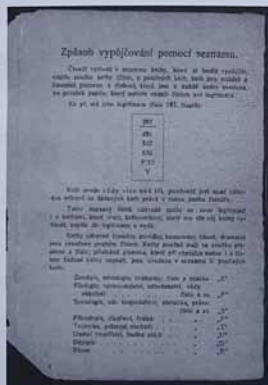
Počínaje rokem 1996 je Městská knihovna Český Těšín opět pod správou města a pod odborným vedením paní ředitelky Jany Galášové, která mne osobně provedla a umožnila mi nahlédnout do historických zápisů a dokumentů, ze kterých jsem pro vás připravil stručnou exkurzi do historie knihovny. Současnost Městské knihovny v Českém Těšíně, která má rozhodně co nabídnout, nám přiblíží paní ředitelka Jana Galášová:

„Rok 1961 se stává mezníkem v historii českotěšínské městské knihovny. V tomto roce přesídlila do nového Kulturního domu na Ostravské ulici, do prostor speciálně pro ni určených, což bylo v té době v Československu celkem ojedinělé. Autory architektonického řešení budovy byla dvojice pražských architektů Ing. arch. Z. Vávra a Ing. arch. J. Černohorský, kteří navrhli na míru prostory pro divadlo, knihovnu a hvězdárnu (mimoходом architekt Zdeněk Vávra je otcem Davida Vávry, který je spolu s R. Lipusem autorem cyklu Šumná města, a který naše město navštívil v roce 2015 u příležitosti oslav 70. výročí vzniku městské knihovny). Místnost pro knihovnu v přízemí pravého traktu budovy na první pohled nenaznačovala, že by se sem měla vejít knihovna s fondem několik tisíc svazků. Avšak mimořádný důvtip architektů dokázal, že možné to je, protože knihovna se stále se rozrůstajícím množstvím knih zde funguje již 60 let. Dnes pracuje s fondem cca 50 tisíc svazků a má zde své pevné místo.“

Knihovnu znají všichni, kdož z Těšína pocházejí. Navštěvovali ji přinejmenším jako děti školou povinné, a jako dospělí se sem s nostalgií vrací. Knihovna láká čtenáře svou vůní, která osloví, jakmile se otevřou dveře, a první pohled padne na úhledně srovnané řady knih, které zvou čtenáře do svého světa. Na své si v knihovně přijdou dospělí i děti, pro které jsou pravidelně připraveny nejen knižní novinky, ale i mnoho kvalitních, dříve vydaných titulů beletrie a naučné literatury. Studovna nabízí naučnou literaturu ze všech vědních oborů a řadu zajímavých titulů časopisů odborných i regionálních. Dnes už budova není Kulturním domem, nese označení Těšínské divadlo, jejíž neodmyslitelnou součástí však městská knihovna stále je, stejně jako unikátní hvězdárna, která teprve čeká na svou někdejší slávu. Když člověk

KNIHOVNICTVÍ V ČESKÉM TĚŠÍNĚ PO ROCE 1920

• Zákon č. 430/1919 Sb.

Knihovna po roce 1945

Knihovna v Dolním Žukově

Knihovna v Chotěbuzi

v sedm hodin ráno projíždí Ostravskou ulicí a vidí řadu do tmy zářících oken, cítí uklidnění, že vše je v pořádku a svět funguje.

Československá knihovna byla v 60. letech významnou institucí v rámci širšího regionu. Dohlížela nad knihovními službami ve Svibici, Dolním Žukově, Horním Žukově, Místřovicích, Mostech, Koňakově, Chotěbuzi, Stanislavicích, Albrechticích, Stonavě a Těrlicku. Tento systém knihovních služeb fungoval až do r. 1995, kdy zanikly Okresní úřady a jednotlivé knihovny přešly pod své obce. Od r. 1996 je zřizovatelem městské knihovny Město Český Těšín a od této chvíle se píše další kapitola historie knihovny. Nadšení z nových možností, které polistopadová doba přinesla, se brzy projevil v nabídce služeb československým čtenářům. Záhy se knihovna přeměnila z pouhé půjčovny knih na místo, kam lidé přicházejí za kulturou, sebevzděláním, kultivovaným a inspirativním prostředím, které je k dispozici každodenně od ranních do večerních hodin kromě středy, která je věnována odborným činnostem, na které během týdne nezbývá čas.

Dnešní městská knihovna provozuje Ústřední knihovnu v budově Těšínského divadla, která registruje více než dva tisíce čtenářů. Knihovna na Havlíčkově ulici slouží obyvatelům centra města, má na tisíc stálých čtenářů, jež přicházejí nejen pro knihy, ale i na zajímavé kulturní akce pro dospělé, děti, či rodiče s dětmi. Dalším pracovištěm je Multimediální knihovna na Slovenské ulici, která má podobně velké čtenářské zázemí, zaujme tím, že nabízí speciální fondy, např. sbírku cca pět tisíc hudebních CD a audioknih, soubor uměnovědné literatury pravidelně doplňovaný novými knižními tituly, ojedinělý soubor knih

na spolu s Albrechtovou střední školou dokázala vytvořit prostředí, kam nejen českoslovenští, ale i přespolní návštěvníci pravidelně přicházejí. Knihovna zde pořádá nejrůznější kulturní akce, jako jsou výstavy, diskusní pořady, přednášky, vzpomínkové večery, literární čtení, koncerty. Program z velké části akcentuje regionální historii, historické osobnosti a události. V průběhu let městská knihovna zorganizovala řadu celostátních i mezinárodních konferencí pro knihovníky, několik mezinárodních setkání spisovatelů, připravila řadu kulturních událostí, objevujících významné osobnosti Těšínska. Ve výčtu činnosti městské knihovny nesmíme zapomenout na turistické informační centrum, které se před pěti lety stalo dalším z jejích pracovišť. Infocentrum je dočasně umístěno v kině na Štefánikově ulici, ale brzy se vrátí do prostor na Hlavní třídě 1a, aby poskytovalo informační služby nejen turistům přijíždějícím do našeho města.

Za více než sedmdesát let činnosti pracovala v knihovně řada skvělých knihovníků, které ne-

Knihovna v Těšínském divadle v roce 1961

Studovna

Oddělení pro děti

Young Adult, který je určen náctiletým. Své místo zde má samostatné dětské oddělení, které pracuje s knižními tituly kvalitní literatury pro děti a jejich rodiče a připravuje aktivity na podporu čtenářské gramotnosti nejmladších čtenářů. Občanům v Dolním Žukově a okolí slouží Knihovna a společenské centrum na ul. Pod Zvonek č. 115, kde je knihovna k dispozici třikrát v týdnu a nabízí kromě knih a časopisů i audioknihy. Obyvatelé obcí Stanislavice a Koňakov mají také své malé knihovny (obě situované do zdejších škol), kde je nabídka knih sice omezená, ale knihovnice ochotně přinesou čtenářům žádané knihy odjinud. Veškeré služby, které městská knihovna nabízí, najdou zájemci na webové stránce www.knihovna-tesin.cz. V dnešních podmínkách omezeného pohybu si mohou čtenáři vybrat knihy online z domova, objednat si je a pak vyzvednout osobně či donáškovou službou.

Dalším mezníkem v historii městské knihovny byl rok 2010, kdy začala provozovat Čítárnu a kavárnu Avion. Tenkrát to bylo něco zcela neobvyklého, dnes však můžeme konstatovat, že zde městská knihov-

mohu ani všechny vyjmenovat, nicméně jedním za všechny může být třeba Jaromír Nohavica, knihovník ve studovně, který byl už tenkrát mimořádně sečtělý a věděl, do kterých knih sáhnout, aby čtenáři zodpověděl jeho dotaz. Ne nadarmo říká, že byl předchůdcem dnešního google. Z jeho čtenářské erudice vyplývalo i to, že dělal velmi zajímavé besedy pro školy, na což mnozí ještě dnes vzpomínají. Byl to dobrý knihovník a kamarád.

Za svou činnost byla Městská knihovna Český Těšín několikrát oceněna. V minulosti to bylo ocenění Vzorná lidová knihovna (1968). V posledním období převzala z rukou ministra kultury ČR ocenění v celostátní soutěži Knihovna roku 2008, v roce 2017 pak cenu hejtmana MS kraje Knihovna Moravskoslezského kraje 2017.

Děkuji celé Městské knihovně v Českém Těšíně za možnost využít jejího archivu a fotografie, bez kterých by můj článek nebyl úplný.

Milan Čierny, předseda letopisecké komise
Foto: Archiv Městská knihovna Český Těšín

Knihovna po roce 1945

Knihovna na nám. ČSA 2

Knihovna ve Svibici

Škola Pod Zvonek volá...

První usednutí do školních lavic je v životě důležitým a očekávaným okamžikem pro děti i jejich rodiče. Najednou je všechno jinak. Nové děti, nové prostředí, noví učitelé, nové povinnosti. A právě v tomto období je důležité vytvářet u dětí pozitivní vztah ke škole a k dalšímu vzdělávání. Již od prvního ročníku uplatňujeme při práci metody kritického myšlení, kterými vedeme děti k lepšímu porozumění textu. Tyto metody využíváme postupně ve všech předmětech. Vytyčujeme si konkrétní výukové cíle. Zaměřujeme se na formativní hodnocení, sledujeme pokrok každého žáka. Vedeme žáky k sebehodnocení, učíme se pracovat s chybou. Postupně utváříme u žáků zodpovědnost za své vlastní učení. Klademe důraz na vzájemné pracovní sdílení mezi žáky a komu-

nikaci mezi žákem a učitelem. K informovanosti rodičů využíváme všech dostupných prostředků. Především je to elektronický informační systém Bakaláři, který slouží nejen ke komunikaci mezi rodinou a školou, ale také ke sledování prospěchu žáka. Využíváme také práci v rámci platformy Google Classroom, která učitelům umožňuje rychle vytvářet úkoly, efektivně poskytovat zpětnou vazbu a snadno komunikovat s žáky. Velice se osvědčují individuální osobní konzultace zákonných zástupců, učitele a žáka v předem dohodnutých termínech. Cílem naší školy je utvářet tvůrčí pracovní atmosféru, která vyvolá u dětí radost z učení a vtáhne je do školního života tak, aby měly chuť do dalšího vzdělávání.

Mgr. Jana Walková, ZŠ a MŠ Pod Zvonek

Nevěřím vám - podpora sportu ve Slovanu H. Žukov, odpověď TL2

Ano, nevěřím. Článek není o podpoře sportu, ale o Slovanu Horní Žukov. Zapomněl jste uvést, že spolek organizuje a zajišťuje sportovní činnost více než stovky mladých sportovců v šesti soutěžích. Účastní se v průběhu roku více než stovky utkání na venkovních hřištích a dalších turnajových zápasů v zimních halových turnajích. Tímto děkuji všem sportovcům, trenérům, rodičům a podporovatelům Slovanu Horní Žukov. Vše jsem Vám doložil na schůzce 4. 2. 2020.

Vezmu to postupně, cituji „tak jako každoročně byl vypsan dotační titul“. Kde, kým a jak je zveřejněn? Kde jsou podmínky poskytnutí dotace? Nejsou. Ano, řešíme poskytování dotací pro podporu sportu individuálními dotacemi, na které není právní nárok. O tom jsem se přesvědčil v loňském roce, kdy rada ani neschválila, ani nezamítla naši žádost. Několikrát jsme jednali. Ano, ale na základě mnou iniciovaných schůzek. Jediným relevantním dokumentem, který hrdě visí na stránkách v sekci Rozvojové dokumenty města je Koncepte rozvoje sportu (2018-2022) vypracována na základě zákona 115/2001 Sb. V úvodu se píše „Úkolem obce je zejména zajištění podmínek pro rozvoj sportu pro všechny věkové kategorie občanů, zajištění výstavby, rekonstrukcí, udržování a provozování svých sportovních zařízení a zabezpečení finanční podpory sportu ze svého rozpočtu“.

Opřel jste se do minulosti spolku a použil větu o špatném hospodaření, i když dobře znáte důvody prodeje. Snahou spolku v období před prodejem bylo budovu postavenou v šedesátých letech zateplit, vyměnit okna a zdroj vytápění. Po prvotním souhlasu s poskytnutím dotace a začátkem stavby bylo úředníkem konstatováno, že v dokumentaci je chyba, která znemožňuje vyplacení z fondu EU. Prodejem města byl uhrazen dluh vůči zhotoviteli. Dokumentaci zpracovala odborná firma. Jaké špatné hospodaření?

Píšete o pozemcích a stavbě i když víte, že hřiště s pozemky je v majetku spolku, vyjma těch pod budovou (viz. Koncepte...). Píšete o investovaných milionech a finanční spoluúčasti. Na základě dosud platné smlouvy jsme povinni hradit veškeré energie, vodu, náklady na topení, revize, běžnou údržbu, úklid a dodržovat hygienické normy. Za opravené sprchy a záchody děkujeme a určité je udržujeme v řádném stavu. Zbudou tu po nás. Jen pro připomenutí, účelová dotace města poskytnutá na podporu sportu spolku činí

v průměru 260 tis. Kč, což je zhruba plat jednoho správce areálu na Frýdecké včetně odvodů. Asi nadstandard? I tak děkujeme za podporu, která nepokrývá celkové náklady za udržování hřiště a činnost. A pak naše práce s mládeží a sportovci. To je naše spoluúčast. O co lehčí to mají ostatní sportovní spolky, kterým veškerý servis včetně úklidu a přípravy sportoviště poskytuje Správa účelových zařízení Český Těšín.

Na základě dodatku schváleného radou máme souhlas s pronájmem restaurace. Příjmy z pronájmu jsou příjmy spolku, řádně zaúčtovány v podvojném účetnictví. Slouží k podpoře a rozvoji aktivit spolku dle jeho stanov. Ve spolupráci s městem spolek v minulém období vybudoval a spravuje centrum sloužící nejen sportovcům, ale i turistům a cyklistům. Je přinejmenším zvláštní, že do loňského roku nám nebylo nic vytknuto. Hovoříte o pravidlech podpory. Chcete snad říct, že předchozí vedení města je porušovalo. Pokud ano, tak konkrétně které?

Dále úpravy v sále. Jednalo se o rozšíření kuchyně v prvním patře o 12 m čtverečních z důvodu přísnějších hygienických předpisů. Řádně jsme požádali a naši chybou bylo to, že jsme předpokládali souhlas města a úpravu provedli před schválením. Po šetření na místě bylo konstatováno, že provedená úprava je prospěšná a účelná. Poté co jsme podepsali dokument o provedení na vlastní náklady spolku a po vrácení budovy městu, že nebudeme požadovat žádné vrácení námi investovaných prostředků, byla stavba do datečně zkolaudována.

Závěrem píšete o řešení. Nová nájemní smlouva. 217 tis. ročně 18 tis. měsíčně. Ve kterém dokumentu rady města, případně ve které smlouvě najdu Vámi zmiňovanou deklaraci města? Odpovím. V žádném. Je to jen Vaše slovo. Kdybychom teoreticky podepsali, musíme v dnešní covidové době platit hned. Z čeho? A dále. Kdybychom zaplatili, město by prostředky vrátilo, hospoda by jela, sport by fungoval, jaký by byl rozdíl oproti současnému nadstandardnímu stavu? Odpovím žádný. Takže to shrnu. Chcete na Žukově sportující mládež, restauraci, spolkovou činnost a společenský život. Vše tam je. Peníze vyberete a vrátíte. Tak proč Vám náš spolek leží v žaludku?

*František Wilczek, předseda revizní komise
Slovan Horní Žukov z.s.*

Cyklus setkání „Od ostatků po advent“

Víte, co jsou ostatky? Znáte období od Popeleční stredy do Velikonoc? Co je Smrtná neděle a jak se připravujeme na nejvýznamnější křesťanské svátky Velikonoc? A řadu dalších tradic a svátků spojené se zvyky, prastatikami a legendami během celého roku? Kolektiv Folkloru Těšínského Centra při SVČ Amos připravil cyklus setkání pod názvem „Od ostatků po advent“. V této nelehké době jsme nuceni všem zájemcům a příznivcům lidové kultury a folklóru, nabídnou online vysílání z našeho centra.

O to víc nás těší, že pozvánku k sešlosti přijali naši přední a uznávaní folkloristé našeho regionu, paní Olga Krzyžanková, dlouholetá umělecká vedoucí dětského folklórního souboru Slezanek a pan Boleslav Slováček, který se významně zapsal jako vedoucí a choreograf souboru Slezan. Těšíme se na povídání a vzpomínky, které naši hosté nebo jejich předci prožívali. Přejeme všem hezké zastavení a zamyšlení se nad významem našich zvyklostí.

Šárka Klimoszová, SVČ Amos

DOBROVOLNICKÉ CENTRUM

Haviřov
Karviná
Orlová
Petřvald
Český Těšín

DOBROVOLNÍCI V DOMÁCNOSTECH

Dobrovolnické centrum ADRA Haviřov realizuje celkem 32 různých dobrovolnických programů, všechny jsou akreditovány ministerstvem vnitra ČR. V tomto programu "Dobrovolníci domů" dobrovolníci docházejí do domácností k seniorům a k lidem se zdravotním hendikepem. Smysluplně spolu tráví čas.

Pro osoby v domácnostech zajišťujeme bezpečný kontakt díky proškoleným, bezúhonným a pečlivě vybraným plnoletým dobrovolníkům.

DOBROVOLNÍK

Dobrovolník před zahájením činnosti absolvuje vstupní školení a následně výběrový pohovor s koordinátorem.

Získá veškeré potřebné informace a podporu koordinátora po celou dobu aktivní dobrovolnické činnosti.

OSOBAM V DOMÁCNOSTECH NABÍZÍME:

- blízkost druhé osoby
- sdílení a povídání
- procházky s doprovodem
- změnu ve stereotypu života
- nová přátelství
- společná slavnostní setkání

První schůzky probíhají za doprovodu koordinátora. Průběžný dohled koordinátora a jeho podpora je samozřejmostí.

SPOLEČNÍK PRO VÁS

DOBROVOLNÍKŮM NABÍZÍME:

- podporu v dobrovolnické činnosti
- pojištění v rámci dobrovolnictví
- rozšiřování obzorů a získávání přátel
- zajímavou životní zkušenost

Dobrovolníci v domácnostech

Český Těšín

Alena Szkutová

Koordinátorka dobrovolníků

+420 734 366 210

e-mail: alena.szkutova@adra.cz

Informace z Dobrovolnického centra ADRA

Také v našem městě žijí starší spoluobčané, kteří se cítí osamělí. Ale žijí zde také lidé, kteří seniory navštěvují a vnášejí do jejich dne lidské teplo a občerstvení jejich duším. K tomu, aby se osamělý senior mohl potkat s ochotným člověkem, slouží dobrovolnické programy organizace ADRA. Jedním z nich je program „Dobrovolníci domů“, který je akreditován Ministerstvem vnitra ČR. Dobrovolníci navštěvují seniora nebo člověka se zdravotním hendike-

pem přímo v jeho domácnosti a pomáhají mu tak překonávat samotu, která ho tíží. Jsou to jedineční lidé, kteří se rozhodli darovat kousek sebe a věnovat jiným to nejcennější, svůj čas. ADRA v těchto nelehkých dnech nabízí všem osamělým seniorům nebo rodinám, kteří pečují o své blízké, možnost požádat o dobrovolníka. Ten bude se seniorem trávit volný čas, nejčastěji povídáním, nasloucháním, ale i společným hraním her, čtením či procházka-

mi. Mezi dobrovolníkem a seniorem se často vytvoří nové přátelství. My víme, že dobrovolníci mění svět. Mění jej každým okamžikem, který stráví s osamělým či nemocným člověkem...

Pro více informací kontaktujte koordinátorku Alenu Szkutovou na tel. čísle: 734 366 210 nebo e-mailem: alena.szkutova@adra.cz.

Alena Szkutová, ADRA Český Těšín

Děti si po mnoha letech vyzkoušely bruslení na přehradě

Vnitřní sportoviště včetně zimních stadionů jsou sice uzavřeny, ale letošní zima přeje dětem, vyzkoušet si, jaké to je bruslit na ryb-

níku nebo na přehradě. Dva týdny třesutých mrazů v únoru dovolily venkovním ledovým plochám zamrznout a tak i přes všechny

vládní nařízení se hráči HC Vlci Český Těšín mohli aspoň na chvíli vrátit ke sportu, který mají tak rádi. Děti všech kategorií bruslily nejenom na českotěšínské přehradě, ale také na dalších vodních plochách v okolí, například na rybnících v Třanovicích. Pokud se někdo bál vlézt na zamrzlý rybník nebo přehradu, vznikaly také vlastní hřiště za domem či na zahradě.

Věříme, že se situace brzy zlepší a společně s dětmi se opět potkáme na letní přípravě.

*Petra Nevelošová,
HC Vlci Český Těšín*

autor Lukáš Filipec

autor Marian Ježowicz

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY U KONÍ

**Pro všechny
holky i kluky
ve věku 6-15 let**

Termíny:

12. - 16.7.2021
9. - 14.8.2021
23. - 28.8.2021

Cena:

2500,- Kč
max. 10 dětí/turnus

Cena zahrnuje:

Oběd, 2x svačina
Péče o koně/poníky,
Celodenní pitný režim
Doprovodný program
Bazén, houpačky, trampolína

Děti si s sebou vezmou:

Náhradní oblečení v případě
nejistého počasí, gumáky, pláštěnku, plavky,
kratasy na doplňkový program, kšiltovku.
Dlouhé nohavice na ježdění,
Opalovací krém a repelent, PVC láhev na pití.

Úhradu možno provést osobně ve stáji nebo převodem na účet 107-6456010247/0100

Kontakt, info:

tel.: 737830604
jk.kennbery@seznam.cz
www.kennbery.cz

Adresa:

Český Těšín - Místrovice
Místrovická 9

JK STÁJ KENNBERY

PRŮKAZ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOVY

- Odborné posudky pro Nová Zelená Úsporám
- Výpočty tepelných ztrát
- Měření, kontrola a vyhodnocení účinnosti kotlů a klimatizací

STAVEBNÍ PROJEKTY

- Stavební projekty (domy, garáže, přístřešky, vestavby)
- Vyřizování stavebních formalit (stavební povolení, ohláška)

EMTEST spol. s r.o.
www.emtest.eu

558 731 080, 558 712 129, 608 368 378
Kancelář: Hrabinská 1951/50c, Český Těšín
e-mail: emtest@emtest.eu

Rybářské potřeby

vše pro rybáře na jednom místě

po-pá: 9-17 h | so: 9-12 h

Český Těšín, Jablunkovská 853

☎ 603 111 648

Sběrna pro čištění péřových peřin
a polštářů od firmy MAREŠ PEŘÍ

PPL PARCEL SHOP: Příjem a výdej balíku pro PPL

ZDRAVOTNICKÉ POTŘEBY **Bellis**

**Nabízíme dovoz inkontinentních
pomůcek až k Vám domů.**

Po vyzvednutí poukazu na léčebnou a ortopedickou pomůcku
u lékaře zavolejte a zboží Vám dovezeme domů ZDARMA.

Tel.: 558 712 356

Prodejna BELLIS,
Hlavní třída 97/16, Český Těšín

SAN PIETRO

LOVE TO COFFEE 2.0

📍 ČAPKOVA 197/13, ČESKÝ TĚŠÍN

☎ +420 730 156 686

📌 KAVÁRNA SAN PIETRO 2.0

📷 @KAVARNASANPIETRO2.0

**VÝDEJOVÉ OKÉNKO
OTEVŘENO PO-NE**

Bydlíte v záplavovém území? Hodil by se povodňový plán

Vodoprávní úřad může nařídit občanům žijícím v záplavovém území zpracování povodňového plánu. Povodňový plán je jednoduchý dokument, který si zpracovává vlastník nemovitosti a schvaluje jej vodoprávní úřad. Je to jakýsi návod pro majitele nemovitosti, jak postupovat v případě povodně. Ačkoliv vodoprávní úřad zatím po občanech žijících v záplavovém území nepožaduje zpracování povodňového plánu, bylo by vhodné, kdyby si ho

občané zpracovali a zaslali na vodoprávní úřad. Údaje z povodňového plánu mohou významně pomoci při informování občanů o ohrožení povodní, ale také získané informace mohou pomoci při koordinování a organizování záchranných prací. Údaje z povodňových plánů pak budou využity pro povodňový plán města Český Těšín. V současné době dochází k významným klimatickým změnám a ty se budou nadále zesilovat. Povodně se

na území našeho města vyskytují téměř každý rok. Zatím však nemuselo být přikročeno k evakuaci obyvatel, ale nelze vyloučit, že nepřijde mnohem větší povodeň. Stále platí, kdo je připraven, není překvapen a o povodních to platí zvlášť. Jednou z příprav je zpracování povodňového plánu. Jak by mohl takový plán vypadat, je uvedeno níže.

Daniel Křenek,

Odbor výstavby a životního prostředí

Povodňový plán stavby v záplavovém území

Základní údaje:

Stavba: (rodinný dům, garáž, jiné)

Pozemek parcelní číslo.....

Katastrální území.....

Adresa stavby.....

Stavba se nachází v záplavovém území vodního toku:

Vlastník stavby

Adresa trvalého pobytu nebo doručovací adresa
(pokud není stejná jako adresa stavby)

Telefon..... **E-mail**.....

Nájemce či uživatel stavby

Adresa trvalého pobytu nebo doručovací adresa
(pokud není stejná jako adresa stavby)

Telefon..... **E-mail**.....

Nachází se ve stavbě lidé se zdravotními postiženími nebo nemocní, kteří se nedovedou sami evakuovat a vyžadují asistenci jiných osob?.....

Nachází se v domě zvířata, která vyžadují speciální evakuaci, např. odvoz ve speciálních klecích nebo přepravkách, jedovatí či jinak nebezpeční živočichové atd.? Uveďte, která to jsou, jejich počet a potřeby

Informace o povodních

Povodňový informační systém města Český Těšín je na stránkách www.tesin.cz v záložce Město Český Těšín – Povodňový varovný informační systém. Přímý odkaz <http://www.tesin.cz/mesto-cesky-tesin/protipovodnovy-varovny-informacni-system/zaplavova-uzemi/>. Je zde digitální

povodňový plán, čidla ukazující měření hladin vodních toků a přehled záplavových území. Město provozuje mobilní rozhlas. Při registraci je možné zdarma dostávat aktuální informace o vývoji povodňové situace emailem nebo SMS. Údaje k registraci jsou na odkazu <http://www.tesin.cz/mobilni-rozhlas/>. Město má také síť povodňových hlásičů.

Stavy a průtoky na tocích

Na stránkách Povodí Odry s.p. <https://www.pod.cz/> jsou uvedeny stavy a průtoky na tocích. V mapce je měrný profil v Českém Těšíně.

Předpověď počasí a prognózy

Na stránkách Českého hydrometeorologického ústavu <http://portal.chmi.cz/> jsou všechny informace o počasí a předpovědi včetně výstrah.

Postup při povodni

Sledovat vývoj počasí a stav hladin na vodních tocích. V případě zhoršení stavu počasí a nepříznivého vývoje budu provádět vlastní protipovodňová opatření, která spočívají v:

Zde uvést opatření při ochraně osob nebo zvířat, která nevládnou vlastními silami a vyžadují asistenci více lidí, odbornou pomoc nebo speciální techniku (např. odvoz zdravotně postižené osoby, přeprava zvířete atd.)

V případě nepříznivého vývoje, kdy hrozí riziko ohrožení, zasedá Povodňová komise města Český Těšín, které zřizuje speciální linku, na kterou je možné se obrátit. Tato linka je zveřejněna na stránkách města Český Těšín www.tesin.cz v sekci aktuality. Je možné volat také Městskou policii na tel. č. 553 035 904 nebo Hasičský záchranný sbor na tel. č. 112. Při vyšším riziku ohrožení je třeba dbát pokynů povodňových orgánů, hasičů a policie. Pokyny budou zveřejněny na stránkách města, nebo doručeny mobilním rozhlasem, e-mailem či telefonicky. V krizových situacích mohou občany osobně kontaktovat policisté nebo záchranné složky.

Dne Zpracoval.....

Český Těšín

objektivem

1910 - Masarykovy sady (zdroj: Fotopolska)

Masarykovy sady (autor: Miloš Pala)

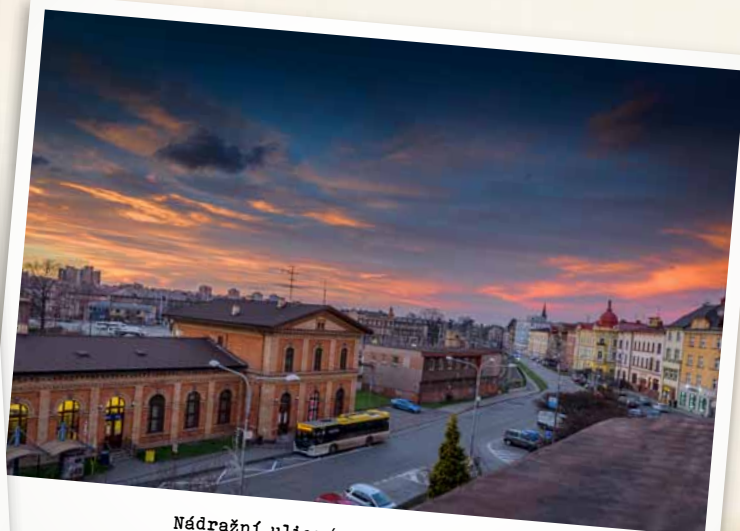
1975 - Jablunkovská ulice (autor: Antonín Gribovský)

Jablunkovská ulice (autor: Miloš Pala)

1933 - Nádražní ulice (zdroj: Marek Witosz)

Nádražní ulice (autor: Miloš Pala)